

โครงการ พัฒนาสมรรถนะบุคลากร และภาคีเครือข่าย ตามหลักสูตรที่เหมาะสม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ 2568

หลักสูตรที่ 2 หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะแก้วิกฤติประชากร ๕X๕

หัวข้อ "การพัฒนาระบบสวัสดิการที่เหมาะสม
และทั่วถึงโดยรัฐเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ"

บทที่ ๑

ระบบสวัสดิการสังคมถ้วนหน้า: สิ่งที่คนไทยพึงได้รับ

เมื่อปี ๒๕๖๖ อาจารย์ปวย อึ้งภากรณ์เคยเขียนบทความอมตะ “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ซึ่งบรรยายถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายและเรียกร้องให้สังคมไทยยอมรับว่าคือสิทธิที่คนไทยทุกคนควรได้รับ จากวันนั้นถึงวันนี้เวลาผ่านไปถึง ๓๙ ปีสวัสดิการที่คนไทยได้รับก็ยังห่างไกลจากความฝันดังกล่าวของอาจารย์ปวย ทั้งที่สังคมไทยมีการพัฒนามาตลอดและมั่งคั่งขึ้นมาก แต่ความมั่งคั่งดังกล่าวก็ไม่ได้มีการกระจายอย่างเพียงพอจนสามารถนำไปสู่ความเท่าเทียมกันของสวัสดิการพื้นฐานได้ สาเหตุอาจมาจากความกังวลของผู้กำหนดนโยบายและภาคส่วนอื่นในสังคมในเรื่องการจัดสรรงบประมาณภาครัฐว่าจะเพียงพอหรือไม่อย่างไร รวมทั้งความกังวลว่าหากให้สวัสดิการอย่างแพร่หลายและมากเกินไปจะทำให้ผู้รับสวัสดิการขาดแรงจูงใจในการทำงาน อันจะนำไปสู่ปัญหาเศรษฐกิจในระยะยาวได้

ข้อความบทความ จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน from Womb to Tomb โดยปวย อึ้งภากรณ์มีเนื้อหา ดังต่อไปนี้

“เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้แม่ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ และได้รับความเอาใจใส่ และบริการอันดีในเรื่องสวัสดิภาพของแม่และเด็ก ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ผมมีอยู่ และแม่จะต้องไม่มีลูกอีก

พ่อกับแม่จะแต่งงานกันถูกกฎหมาย หรือธรรมเนียมประเพณีหรือไม่ ไม่สำคัญ แต่สำคัญที่ พ่อกับแม่ ต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ทำความอบอุ่นให้ผมและพี่น้อง

ในระหว่าง ๒-๓ ขวบแรกของผม ซึ่งร่างกายและสมองผมกำลังเติบโตในระยะเวลาที่สำคัญ ผมต้องการให้แม่ผมกับตัวผม ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์

ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวหรือน้องสาวผมก็ต้องการไปโรงเรียน จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้รู้คุณธรรมแห่งชีวิต ถ้าผมสติปัญญาเรียนชั้นสูง ๆ ขึ้นไป ก็ให้มีโอกาสเรียนได้ ไม่ว่าพ่อแม่ผมจะรวย หรือจน จะอยู่ในเมืองหรือชนบทแร้นแค้น

เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมาย ทำให้ได้รับความพอใจว่า ตนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม

บ้านเมืองที่ผมอาศัยอยู่จะต้องมีชื่อ มีแปะ ไม่มีการข่มขู่ กดขี่ หรือประทุษร้ายกัน ประเทศของผมควร จะมีความสัมพันธ์อันชอบธรรม และเป็นประโยชน์กับโลกภายนอก ผมจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงความคิด และ วิชาของมนุษย์ทั้งโลก และประเทศของผมจะได้มีโอกาส รับเงินทุนจากต่างประเทศ มาใช้เป็นประโยชน์แก่ ส่วนรวม

ผมต้องการให้ชาติของผมได้ขายผลิตผลแก่ต่างประเทศด้วยราคาอันเป็นธรรม ในฐานะที่ผมเป็น ชาวไร่ชาวนา ผมก็อยากมีที่ดินของผมพอสมควรสำหรับทำมาหากิน มีช่องทางได้กู้ยืมเงินมาขยายงาน มี โอกาสรู้วิธีการทำกินแบบใหม่ ๆ มีตลาดดี และขายสินค้าได้ราคายุติธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นกรรมกร ผมก็ควรจะมีหุ้นมีส่วนในโรงงาน บริษัท ห้างร้านที่ผมทำอยู่

ในฐานะที่ผมเป็นมนุษย์ ผมก็ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่แพงนัก จะฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ก็ได้โดยไม่ต้องทนรบกวนจากการโฆษณามากนัก

ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันโรคแก่ผมฟรี กับบริการการแพทย์รักษาพยาบาลอย่างถูกต้องดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอพยาบาลได้สะดวก

ผมจำเป็นต้องมีเวลาว่างสำหรับเพลิดเพลินกับครอบครัว มีสวนสาธารณะที่เขียวชะอุ่ม สามารถมีบทบาท และชมศิลปะ วรรณคดี นาฏศิลป์ ดนตรี วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ยาวนานวัน งานลอยกระทง งานชักชัฏ ฤกษ์ งานกุศลอะไรก็ได้พอสมควร

ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ น้ำดื่มบริสุทธิ์สำหรับดื่ม

เรื่องอะไรที่ผมทำเองไม่ได้ หรือได้แต่ไม่ดี ผมก็จะขอความร่วมมือกับเพื่อนฝูงในรูปสหกรณ์ หรือ สโมสร หรือสหภาพ จะได้ช่วยซึ่งกันและกัน

เรื่องที่ผมจะเรียกร้องข้างต้นนี้ ผมไม่เรียกร้องเปล่า ผมยินดีเสียภาษีอากรให้ส่วนรวมตามอัตรา

ผมต้องการโอกาสที่มีส่วนในสังคมรอบตัวผม ต้องการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยโชคชะตาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ

เมื่อผมก็ต้องการโอกาสต่าง ๆ เช่นเดียวกับผม และเราสองคนควรจะได้รับความรู้และวิธีการวางแผนครอบครัว

เมื่อแก่ ผมและเมียก็ควรได้ประโยชน์ตอบแทนจากการประกันสังคม ซึ่งผมได้จ่ายบำรุงตลอดมา

เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ ๆ อย่างบ้า ๆ คือตายในสงครามที่คนอื่นก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะอุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการเมืองเป็นพิษ

เมื่อตายแล้ว ยังมีทรัพย์สินสมบัติเหลืออยู่ เก็บไว้ให้เมียผมพอใจในชีวิตของเธอ ถ้าลูกยังเล็กอยู่ก็เก็บไว้เลี้ยงให้โต แต่ลูกที่โตแล้วไม่ให้ นอกนั้นรัฐบาลควรเก็บไปหมด จะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการบำรุงชีวิตของคนอื่น ๆ บ้าง

ตายแล้ว เผาผมเกิด อย่าฝัง คนอื่นจะได้มีที่ดินอาศัยและทำกิน และอย่าทำพิธีรีตอง ในงานศพให้วุ่นวายไป

นี่แหละคือความหมายของชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่จะควรให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายที่อุตส่าห์อ่านมาจนจบ ขอความสุขสวัสดิ์และสันติสุขจงเป็นของท่านทั้งหลาย และพระท่านกล่าวไว้ดังนี้เกี่ยวกับความสวัสดิ์

เราตถาคตไม่เห็นความสวัสดิ์อื่นใดของสัตว์ทั้งหลาย นอกจากปัญญา เรื่องตรัสรู้ ความเพียร ความสำเร็จอินทรีย์ และความเสียสละ” .

รูปภาพที่ ๑ บทความอมตะ “จากกรรมมารดาถึงเชิงตะกอน” โดย อาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ปี ๒๕๑๖

งานวิจัย สู่ระบบสวัสดิการสังคมถ้วนหน้าภายในปี พ.ศ.๒๕๖๐ โดย ดร. สมชัย จิตสุชนและคณะ

(โดยการสนับสนุนของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)ชี้ให้เห็นว่าความกังวลสองประการข้างต้นสามารถหลีกเลี่ยงได้หากมีการจัดการที่ดีพอ โดยงานวิจัยเริ่มจากระดมความเห็นเพื่อกำหนดประเภทและระดับสวัสดิการที่คนไทยควรได้รับตั้งแต่เกิดจนตาย โดยยึดหลักความสมเหตุสมผล ไม่มากไปและไม่น้อยไป (เรียกว่าสวัสดิการอันพึงปรารถนา) จากนั้นทำการคำนวณงบประมาณภาครัฐที่จะต้องใช้จ่ายอิงกับฐานข้อมูลการใช้จ่ายจริงต่อหัว แล้วจึงเสนอแนะแนวทางในการจัดหาและจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อให้คนไทยสามารถมีระบบสวัสดิการถ้วนหน้าพื้นฐานและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการคลังระยะยาวได้ เริ่มจากส่วนแรก สวัสดิการอันพึงปรารถนาที่ได้จากการระดมความเห็นแสดงในตารางข้างล่าง

ตารางที่ ๑ ตารางวิเคราะห์ช่วงชีวิต และ สวัสดิการพื้นฐานที่พึงได้รับ

ช่วงชีวิตมนุษย์	สวัสดิการพื้นฐานที่พึงได้รับ
สวัสดิการก่อนเกิด	สวัสดิการที่ได้รับผ่านแม่ที่อุ้มท้อง เช่น การบำรุงครรภ์ การดูแลจากบุคลากรทางการแพทย์ การได้รับโภชนาการที่ครบถ้วนสำหรับแม่และเด็ก
สวัสดิการสำหรับเด็กและนักเรียน	• รัฐช่วยค่าเลี้ยงดูบุตรทุกคนในอัตราที่เท่ากับที่กองทุนประกันสังคมให้ในปัจจุบันคือ • มีศูนย์ดูแลเด็กเล็กที่ดูแลทั่วถึงทั้งด้านโภชนาการ การพัฒนาสติปัญญาและพื้นฐานทางอารมณ์ ลดต้นทุนการศึกษาในทุกด้านลงจนแม้กระทั่งนักเรียนที่ยากจนที่สุดก็สามารถเข้าถึงการศึกษาพื้นฐานอย่างน้อย ๑๕ ปี รวมทั้งเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันมากขึ้น
สวัสดิการสำหรับคนวัยทำงาน	• แรงงานนอกระบบทุกคนมีสวัสดิการใกล้เคียงกับแรงงานในระบบ โดยรัฐบาลเข้ามาสมทบร่วมกับแรงงานจนทำให้แรงงานเข้าร่วมโดยสมัครใจ การฝึกฝีมือแรงงานและการจัดหางานอย่างทั่วถึงและตรงความต้องการของแรงงาน/ตลาดแรงงาน
สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ	• เพิ่มเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุจนเท่ากับเส้นความยากจน • ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เป็นพิเศษ เช่น มีเบี้ยเพิ่มเติมหรือจัดบริการพิเศษ โดยยึดหลักให้อยู่กับครอบครัวตนเองได้ • จัดสถานสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ เพื่รองรับผู้สูงอายุที่ครอบครัวไม่พร้อมดูแล

ช่วงชีวิตมนุษย์	สวัสดิการพื้นฐานที่พึงได้รับ
สวัสดิการสำหรับผู้พิการ	• มีค่าครองชีพพื้นฐานให้แบบถ้วนหน้าและมีเบี้ยยังชีพเพิ่มพิเศษให้แก่ผู้พิการที่ยากจนและอยู่ในภาวะพึ่งพิง • ส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองและการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้พิการที่มีศักยภาพ • บังคับใช้กฎหมายควบคุมสิ่งก่อสร้างให้เอื้อต่อการเข้าถึงและใช้บริการของผู้พิการ • จัดสถานสงเคราะห์สำหรับผู้พิการที่ครอบครัวไม่พร้อมดูแล

ด้วยฐานความคิดข้างต้น คณะนักวิจัยได้พิจารณาทางเลือก‘ชุดสวัสดิการ’ ๔ ชุด คือ

สวัสดิการทางเลือกชุดที่หนึ่ง ให้ครอบคลุมสวัสดิการที่มีความสำคัญสูงประกอบด้วย การดูแลเด็กเล็ก การช่วยค่าเดินทางและค่าครองชีพของนักเรียนยากจน การขยายโอกาสทางการศึกษา การเพิ่มคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วน และการขยายประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบอย่างครอบคลุม

สวัสดิการทางเลือกชุดที่สอง ปรับเพิ่มจากชุดแรก มีการเพิ่มเบี้ยยังชีพยากจนและเบี้ยภาวะพึ่งพิงสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ เพิ่มคุณภาพการศึกษาในระยะยาว เพิ่มการประกันสุขภาพสำหรับคนไร้รัฐและชนกลุ่มน้อย

สวัสดิการทางเลือกชุดที่สาม เพิ่มจากชุดที่สองโดยเพิ่มเงินสมทบของรัฐบาลในสวัสดิการสำหรับแรงงานนอกระบบ และเพิ่มงบประมาณพิเศษในการดูแลคนจนทุกคน (เรียกว่าสวัสดิการเต็มเต็มชีวิต) และขยายประกันสุขภาพไปสู่แรงงานต่างด้าวและผู้หนีภัยสงครามทุกคน

สวัสดิการทางเลือกชุดที่สี่ โดยประกอบด้วยสวัสดิการพื้นฐานถ้วนหน้าเท่ากับชุดที่สาม แต่ตัดรายจ่ายนโยบายประชานิยมลง เช่นการประกันราคาพืชผล การอุดหนุนสาธารณูปโภค สวัสดิการชวชนา

หากเปรียบเทียบสวัสดิการที่คนไทยได้รับในปัจจุบันกับตารางข้างต้น พบว่าสังคมไทยยังขาดหลักประกันและสวัสดิการในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการดูแลเด็กเล็กที่ยังไม่ทั่วถึงและไม่ได้คุณภาพ นักเรียนยากจนจำนวนไม่น้อยยังขาดโอกาสในการศึกษาหรือได้รับการศึกษาคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานมาก แรงงานนอกระบบเกือบทั้งหมดยังขาดสวัสดิการที่สำคัญอีกหลายเรื่อง ผู้สูงอายุและคนพิการไม่ได้รับการดูแลเพียงพอหรือถูกปฏิเสธโอกาสในการพัฒนาตนเอง

สวัสดิการชุดที่สี่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดและควรส่งเสริม สิ่งที่ต้องคิดต่อเนื่องคือจะจัดหางบประมาณภาครัฐมาสนับสนุนได้อย่างไร จากการคำนวณงบประมาณที่ต้องใช้อย่างละเอียดถี่ถ้วน พบว่าการจัดสวัสดิการในชุดที่สี่จะทำให้มีรัฐบาลมีการงบประมาณเพิ่มขึ้นจากระบบปัจจุบันประมาณ ๒ แสนถึงกว่า ๓ แสนล้านบาทในระยะ ๓-๔ ปีแรก จากนั้นจะมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นช้า ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและอัตราเงินเฟ้อ อย่างไรก็ตามเม็ดเงินนี้คิดเป็นเพียงร้อยละ ๒-๓ ของรายได้ประชาชาติเท่านั้น อันอยู่ในวิสัยที่เศรษฐกิจไทยสามารถรองรับได้และไม่ก่อให้เกิดภาวะหนี้พอกพูนต่อเนื่อง โดยมีเงื่อนไขว่ารัฐบาลต้องสร้างความยั่งยืนของระบบสวัสดิการถ้วนหน้าด้วยการปฏิรูประบบภาษี ซึ่งปัจจุบันรายได้ภาษีรวมคิดเป็นเพียงร้อยละ ๑๖-๑๘ ของรายได้ประชาชาติต่ำกว่าศักยภาพในการเสียภาษีของเศรษฐกิจไทย (ร้อยละ ๒๐-๒๑ ของรายได้ประชาชาติ ตามงานวิจัยของธนาคารโลก) อยู่มาก หากมีการจัดเก็บตามศักยภาพแล้วก็สามารถรองรับการจัดสวัสดิการได้แน่นอน และยังเหลืองบประมาณมาพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นด้วย เช่นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม เป็นต้น

การจะเพิ่มรายได้ภาษีให้ได้ตามศักยภาพนั้นต้องมีการขยายฐานภาษี โดยยึดหลักความเสมอภาคของระบบภาษี กล่าวคือต้องทำให้ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกันเสียภาษีเท่ากัน และผู้มีฐานะดีกว่าเสียภาษีมากกว่า ซึ่งระบบภาษีปัจจุบันยังไม่เป็นไปตามหลักนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะขนาดที่ใหญ่ของภาคเศรษฐกิจนอกระบบ (informal sector) และมีการจัดเก็บภาษีบนฐานทรัพย์สินน้อยเกินไป และที่สำคัญอีกประการคือรัฐบาลและสังคมไทยต้องเลิกความเชื่อที่ไม่จริงว่าคนในอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นคนยากจนแล้วทำการยกเว้นภาษีตามกลุ่มอาชีพ (ทั้งที่ระบุในดับทกกฎหมายภาษีหรือในการบังคับใช้) ซึ่งความเชื่อเช่นนี้ยังนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณด้านนโยบายประชานิยมที่มักไม่เป็นการช่วยคนจนอย่างแท้จริงดังที่กล่าวถึงข้างต้น เนื่องจากนโยบายประชานิยมส่วนใหญ่เป็นการให้ประโยชน์ตามกลุ่มอาชีพ เช่นการทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากเพื่อช่วยเพียงอาชีพชาวนาเพราะมีสมมุติฐานว่า ชาวนาทุกคนยากจน ทั้งที่งานวิจัยของทีดีอาร์ไอและนักวิชาการอื่นได้ชี้ชัดแล้วว่าคนยากจนทุกคนไม่ได้เป็นชาวนา และชาวนาทุกคนก็ได้เป็นคนยากจน มีชาวนาที่ฐานะดีและฐานะปานกลางจำนวนมากเกินกว่าการรับรู้ของคนทั่วไปแต่ที่สำคัญกว่านั้นคือมีคนจนที่ไม่ใช่ชาวนาและไม่ได้ประโยชน์จากงบประมาณรัฐจำนวนมากที่รัฐบาลใช้ซื้อข้าว ไม่ว่าจะเป็นแรงงานนอกระบบ หาบเร่แผงลอยรายเล็ก คนเก็บขยะ เป็นต้น

สิ่งสำคัญที่ต้องระลึกถึงเสมอคือการใช้จ่ายในด้านสวัสดิการพื้นฐานถ้วนหน้านั้น ไม่ใช่เงินที่สูญเปล่าหรือเงินสงเคราะห์คนจนและผู้ด้อยโอกาสเท่านั้น หากเป็นการลงทุนทางสังคมที่จะให้ผลตอบแทนไม่น้อยกว่าการลงทุนในสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องจักรกล เพราะจะมีผลสืบเนื่องไปถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างทั่วถึง และเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอันเป็นปัจจัยสำคัญของความขัดแย้งในสังคมและการเมืองของไทยในระยะหลายปีที่ผ่านมา (สมชัย จิตสุชน, ๒๕๖๐)

บทที่ ๒

๙ ข้อคิดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต: จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

หลักคิดและแนวทางการดำเนินนโยบายสาธารณะที่ควรเป็น เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย ตั้งแต่เกิดจนตาย คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในแต่ละประเทศ ต่างมุ่งให้ความสำคัญกับการขยายตัวของเศรษฐกิจ การดูแลเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม การดูแลเสถียรภาพระบบการเงินให้มั่นคง ตลอดจนการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แต่แท้จริงแล้ว การพัฒนาและดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจเหล่านี้มีเป้าหมายสูงสุด คือ “การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของคนในประเทศ” สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, (๒๕๖๖) ได้นำเสนอข้อมูลจากงานสัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๖ (BOT Symposium ๒๐๒๓) ภายใต้หัวข้อ “คน - The Economics of Well-Being” โดยตกผลึกออกมาเป็นหลักคิดและสิ่งที่ต้องทำ เพื่อการดำเนินนโยบายสาธารณะที่ตรงจุดและมีประสิทธิผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยในทุกช่วงวัย

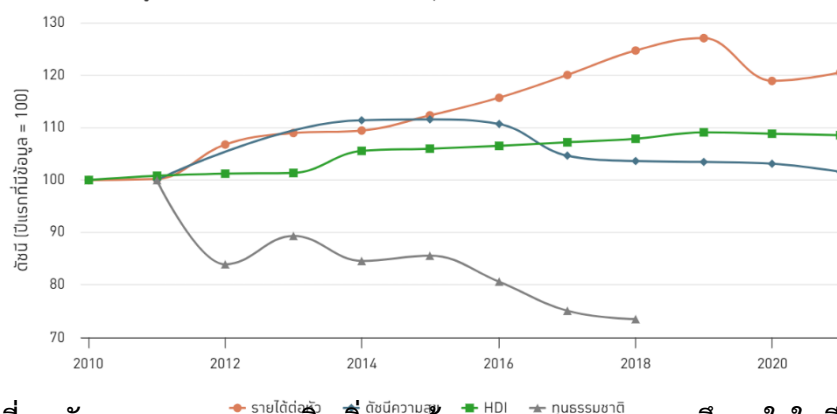
เมื่อย้อนกลับไปเมื่อ ๕๐ ปีก่อน ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รังสรรค์บทประพันธ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง: จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ซึ่งเดิมบทความนี้เป็นบทความภาษาอังกฤษที่มีชื่อว่า “The Quality of Life of a South East Asian: A Chronical of Hope from Womb to Tomb” โดยบทความนี้สะท้อนคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทยที่พึงปรารถนาไว้อย่างรอบด้าน ถือเป็นหนึ่งในบทประพันธ์ที่ได้รับการถ่ายทอดและเผยแพร่ต่อมากที่สุดในสังคมไทย ความปรารถนาในบทประพันธ์เป็นเป้าหมายที่ควรไปให้ถึง และเชื่อมโยงกับบริบทปัจจุบันได้เป็นอย่างดี งานสัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทยประจำปี ๒๕๖๖ จึงถือโอกาสนี้ทบทวนว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมา คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยดีขึ้นมากน้อยแค่ไหน ในด้านใดที่เราสามารถตอบโจทย์ที่อาจารย์ป๋วยให้ไว้เมื่อ ๕๐ ปีก่อนได้ดี และในด้านใดที่เรายังห่างไกลจากสิ่งที่ท่านหวังไว้อยู่มาก พร้อมกับมองไปข้างหน้าว่า จะมีประเด็นอะไรเข้ามามีส่วนสำคัญในการกำหนดคุณภาพชีวิตของเราบ้างในอนาคต และเราจะพัฒนาโอกาสและคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร

๙ ข้อคิดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต: จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

๑. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ใช่เป้าหมายเดียวของการดำเนินนโยบายสาธารณะ และไม่สามารถใช้เป็นตัวสะท้อนคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนได้ทั้งหมด

กรอบแนวคิดและการวัดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาเศรษฐกิจ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ที่ดี และความพึงพอใจในชีวิตของประชาชนด้วย ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา คนไทยไม่ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือพึงพอใจในชีวิตมากขึ้นนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ซึ่งมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ (รูปที่ ๒) สาเหตุที่รายได้ของคนไม่ได้สัมพันธ์กับความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความพึงพอใจในชีวิตไม่ได้ถูกกำหนดด้วยรายได้ที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว แต่เป็นรายได้โดยเปรียบเทียบกับคนอื่น (relative income) โดยหากมีคนที่มีรายได้สูงกว่าเรามาก ๆ ก็อาจทำให้เรามีความสุขน้อยลง แม้ว่าความจริงแล้ว รายได้ที่เป็นตัวเงินของเราจะเท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้นก็ตาม ทั้งนี้ มีงานศึกษาพบว่าประเทศที่มีความสุขมากกว่าโดยเฉลี่ย คือประเทศที่มีความเท่าเทียมทางด้านรายได้มากกว่า หรือมีความเหลื่อมล้ำน้อยกว่า (De Neve & Powdthavee, ๒๐๑๖)

รูปภาพที่ ๒ พัฒนาการทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม คุณภาพและความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย
ที่มา: Our World in Data, World Bank

หมายเหตุ: GDP per capita (ดอลลาร์สหรัฐ) ณ ราคาปีฐาน ๒๐๑๕; Self-reported life satisfaction เป็นคะแนนที่ให้ผู้ตอบประเมินว่าตอนนี้ตนเองอยู่ที่ไหน ระหว่าง ๐ หมายถึงชีวิตที่แย่ที่สุดที่เป็นไปได้ ถึง ๑๐ หมายถึงชีวิตที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้; Human Development Index (HDI) เป็นตัวชี้วัดที่พิจารณามิติสำคัญของการพัฒนามนุษย์ ๓ ด้าน คือ ชีวิตที่มีสุขภาพดีและยืนยาว การเข้าถึงการศึกษาและมีการศึกษาที่ดี และการมีมาตรฐานการครองชีพที่ดี ค่าที่มากหมายถึงการพัฒนามนุษย์ที่สูงกว่า

อีกสองปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของคน ซึ่งยังไม่สะท้อนอยู่ในตัวชี้วัดอย่าง GDP คือ ทุนมนุษย์ (human capital) และทุนธรรมชาติ (natural capital) โดยทุนทั้งสองประเภทนี้ได้รับการกล่าวถึงในบทประพันธ์ของอาจารย์ปวย ในมิติของโอกาสในการเรียน การมีโภชนาการที่ดี การทำงานอาชีพที่มีความหมาย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตอันดี (เรียกรวมกันได้ว่าทุนมนุษย์) รวมไปถึงคุณภาพที่ดินสำหรับทำมาหากิน สวนสาธารณะที่เขียวชอุ่ม อากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ และน้ำบริสุทธิ์สำหรับดื่ม (เรียกรวมกันได้ว่าทุนธรรมชาติ)

โดยทุนเหล่านี้เริ่มได้รับความสำคัญมากขึ้นในระยะหลัง และ Dasgupta (๒๐๒๑) ได้เสนอให้มิตัวชี้วัดพัฒนาการทางเศรษฐศาสตร์ที่ครอบคลุมมากกว่า GDP ซึ่งเน้นเพียงการวัดทุนที่ผลิตขึ้นมาและจับต้องได้ (produced capital) แต่ให้รวมการวัดทุนมนุษย์และทุนทางธรรมชาติเข้าไปในตัวชี้วัดที่รวมเรียกว่า “Inclusive Wealth Index” ด้วย เพื่อสะท้อนความเป็นอยู่ที่ดีตลอดช่วงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีข้ามรุ่น (intergeneration well-being) ของคนในประเทศได้ดีกว่า๑ การสร้างตัวชี้วัดที่ครอบคลุมเช่นนี้จะเป็นรากฐานสำคัญในการกำหนดกรอบแนวคิดและการวัดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้

๒. ทุนมนุษย์ซับซ้อน และมีหลายมิตินอกจากการศึกษา

การพัฒนาทุนมนุษย์ ต้องเริ่มต้นจากความเข้าใจถึงกระบวนการสร้าง เริ่มให้เร็วตั้งแต่ปฐมวัย และทุกภาคส่วนต้องมีแรงจูงใจที่ถูกต้อง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำตั้งแต่เริ่มต้นชีวิต ทุนมนุษย์คือคุณภาพของคน ที่สะท้อนได้จากศักยภาพของคนในการทำงานและความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย ๕ ด้านหลัก ๆ ได้แก่

๑. สุขภาพร่างกายและจิตใจ
๒. ความมีตัวตน (self)
๓. ทักษะการแก้ปัญหาและการดำรงชีวิต (executive function: EF)
๔. ทักษะการเรียนรู้ และ
๕. อิสระทางความคิดและการใฝ่ฝัน

กระดุมเม็ดแรกของการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ถูกต้อง ต้องเริ่มจากความเข้าใจร่วมกันถึงความหมายของ “ทุนมนุษย์” ข้างต้น และกระบวนการสร้างทุนมนุษย์เสียก่อน การศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทุนมนุษย์เท่านั้น เพราะการสร้างทุนมนุษย์ต้องคำนึงถึงการพัฒนาในด้านอื่น ๆ คือ

๑. เด็กต้องมีสุขภาพร่างกายที่ดี จึงจะสามารถพัฒนาสมองได้ดี
๒. เด็กต้องมีสุขภาพใจที่ดี โดยเฉพาะกระบวนการพัฒนาความมีตัวตน (self) ซึ่งการสร้างความรู้สึกรับประกันปลอดภัยในช่วงขวบปีแรกของเด็กเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง self รวมถึงการมีโอกาสนั่งและลองผิดลองถูกโดยไม่ถูกตำหนิ ลงโทษ หรือถูกตีตราฝังใจว่าเป็นเด็กที่ไม่ได้เรื่อง เพราะการพัฒนา self จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กค้นพบว่าตนเองมีศักยภาพ มีความหมาย และเป็นที่ยอมรับ
๓. เด็กต้องมีทักษะการแก้ปัญหาและดำรงชีวิต (EF) โดย EF จะพัฒนาจากการที่เด็กกำหนดเป้าหมาย กำกับตนเอง และทำกิจกรรมจนสำเร็จ เช่น วาดรูป อ่านนิทาน ช่วยงานบ้าน ซึ่งในที่สุดจะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้ตลอดชีวิต
๔. เด็กต้องมีอิสระภาพในการเรียนรู้และใฝ่ฝัน โดยสังคมต้องช่วยกันโอบอุ้ม ให้โอกาสในการคิดและถาม รวมถึงรับฟังความเห็น เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพควรให้ความสำคัญกับหลักการ dynamic complementarity (กระบวนการเสริมกันเชิงพลวัต) ใน ๒ ด้านสำคัญ คือ

๑. ต้องสร้างให้เร็ว การลงทุนในช่วงปฐมวัยได้ผลดีกว่าการลงทุนในช่วงหลัง เนื่องจากทักษะในช่วงปฐมวัยช่วยให้การเรียนรู้ในช่วงอายุต่อ ๆ ไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น (เช่น Cunha et al., ๒๐๑๐ และ

Heckman & Mosso, ๒๐๑๔) ดังนั้น การพัฒนาเด็กที่ขาดโอกาสตั้งแต่ช่วงเริ่มต้น มีโอกาสช่วยลดช่องว่างของทุนมนุษย์ได้มากกว่าการลงทุนในช่วงหลัง และ

๒. ต้องสร้างในวงกว้าง เพราะปฏิสัมพันธ์ของคนที่มีคุณภาพในปริมาณที่มากพอ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน เสริมสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้คุณภาพชีวิตคุณภาพของคน รวมถึงค่าตอบแทนต่อคุณภาพของคนดียิ่งขึ้นไปอีก

การพัฒนาทุนมนุษย์ดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องช่วยกัน โดยงานวิจัยในอดีตได้ชี้ให้เห็น ๓ ปัจจัยหลักที่ทำให้ทุนมนุษย์พัฒนาได้ ได้แก่

๑. ระบบการศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา การลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียน การให้ความสำคัญกับครู และการสร้างแรงจูงใจให้ทั้งภาครัฐ สถานศึกษาและครูอยากพัฒนาคุณภาพ รวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนนอกเหนือจากการศึกษาด้วย เช่น ให้เด็กได้สารอาหารครบทุกมื้อ

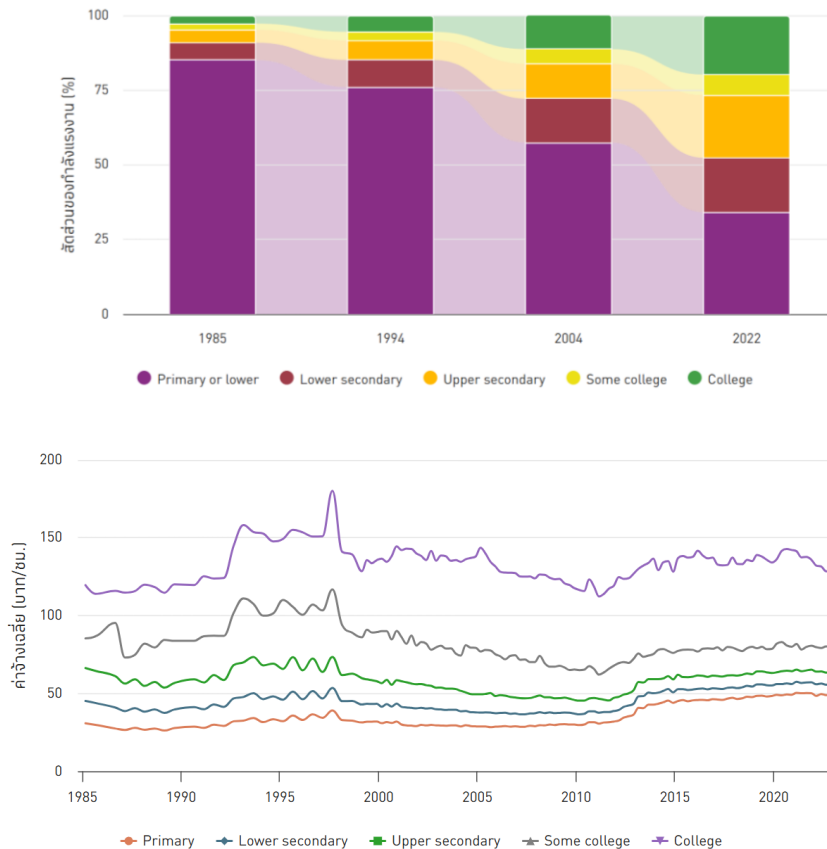
๒. สถาบันครอบครัว ซึ่งมีความสำคัญไม่แพ้การศึกษาในโรงเรียนและมีแรงจูงใจมากที่สุดในการพัฒนาเด็ก ต้องไม่มองข้ามการให้ความรัก ความเอาใจใส่ และการอบรมเลี้ยงดูที่ใกล้ชิดและถูกวิธี

๓. ชุมชนและสังคม ต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการพัฒนาทุนมนุษย์ตามศักยภาพ เช่น ห้องสมุดชุมชนเพื่อช่วยให้เด็กเข้าถึงหนังสือได้ หรือถ้าชุมชนมีความเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียน จะช่วยเพิ่มคุณภาพของโรงเรียนได้

ท้ายที่สุด การวัดระดับทุนมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ เพราะเมื่อวัดระดับทุนมนุษย์ได้ ก็สามารถวัดประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายได้ และเมื่อวัดประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายได้ ก็จะสามารถนำนโยบายที่ประสบผลสำเร็จไปขยายผลต่อในพื้นที่อื่น ๆ ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า "If you can't measure it, you can't improve it."

๓. อุปสงค์แรงงานทักษะสูงไม่เติบโตนัก ไม่สอดคล้องกับแรงงานที่มีการศึกษาสูงขึ้น ทำให้ค่าจ้างเพิ่มช้า เกิดการส่งผ่านปัญหาไปสู่แรงงานกลุ่มอื่น ๆ

การพัฒนาผลิตภาพและคุณภาพชีวิตของแรงงานต้องเริ่มต้นจากตลาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพ ทำงานสอดคล้องกับการพัฒนาทุนมนุษย์ และมีปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนการลงทุนของภาคธุรกิจ แม้ว่าแรงงานไทยจะมีการศึกษาสูงขึ้นต่อเนื่อง แต่ค่าจ้างที่แท้จริงเฉลี่ยของแรงงานไทยไม่ได้เติบโตมากนักในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานที่มีทักษะสูง (รูปที่ ๓) ต่างจากหลาย ๆ ประเทศที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้มีความต้องการแรงงานทักษะสูงมากขึ้น และทำให้ค่าจ้างของแรงงานกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นด้วย

รูปภาพที่ ๓ สัดส่วนแรงงานแยกตามระดับการศึกษา และค่าจ้างที่แท้จริงเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
ที่มา: Lathapipat et al. (๒๐๒๓)

ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าอุปสงค์ของแรงงานทักษะสูงเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอุปทานที่เพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มแรงงานที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มจะย้ายจากการประกอบอาชีพที่ใช้ทักษะสูงไปยังอาชีพที่ใช้ทักษะปานกลาง ขณะที่กลุ่มที่จบอนุปริญญาหรือมัธยมศึกษา จากเดิมที่เคยได้ประกอบอาชีพทักษะกลาง ๆ หรือทักษะสูงอยู่บ้าง ก็ถูกผลักดันให้ไปทำงานที่ใช้ทักษะต่ำ ทำให้ค่าจ้างของกลุ่มที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลงไปด้วย เกิดปรากฏการณ์การโยกย้ายแรงงานและการทำงานของคนที่ไม่ตรงกับทักษะ (mismatching) ในตลาดแรงงานไทย และทำให้เกิดการส่งผ่านปัญหาจากค่าจ้างที่เติบโตต่ำของกลุ่มทักษะสูงไปสู่ค่าจ้างของกลุ่มทักษะอื่น ๆ ด้วย

ความต้องการแรงงานทักษะสูงของไทยที่ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก เกิดขึ้นจากหลายเหตุผล ทั้งการขาดแรงงานทักษะสูงที่มากเพียงพอที่จะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานกลุ่มดังกล่าว ระดับการศึกษาที่ไม่ได้สะท้อนทักษะที่แท้จริง และอุปสรรคอื่น ๆ ในการลงทุนทางเทคโนโลยี (Lathapipat et al., ๒๐๒๓) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของรัฐ สะท้อนจากกฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีการบังคับใช้ และระดับการทุจริตที่สูง ปัญหานี้จึงอาจเป็นประเด็นไถ่กับไข่ กล่าวคือ เมื่อไม่มีแรงงานทักษะสูงในจำนวนที่มากพอ ก็จะไม่ดึงดูดอุตสาหกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นและไม่สร้างอาชีพทักษะสูงตามมา ในขณะเดียวกัน หากมีอาชีพทักษะสูงจำนวนน้อย ก็ไม่สามารถมีจำนวนแรงงานทักษะสูงเพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ ธุรกิจไทยส่วนมากยังอยู่ในอุตสาหกรรมเก่า จึง

แข่งขันผ่านการลดต้นทุนเป็นหลัก โดยไม่มีการลงทุนเพิ่มและไม่เน้นทำ R&D ทำให้ไม่เกิดความต้องการแรงงานทักษะสูง

นอกจากการมุ่งพัฒนาผลผลิตภาพและคุณภาพชีวิตของแรงงานในระบบแล้ว ผู้ดำเนินนโยบายยังต้องคำนึงถึงแรงงานนอกระบบด้วย เนื่องจากแรงงานในระบบย้ายออกมานอกระบบมากขึ้น (Wasi et al., ๒๐๒๑) ทั้งนี้ อุปสรรคสำคัญของแรงงานนอกระบบของไทยที่ต้องเร่งแก้ไข เช่น

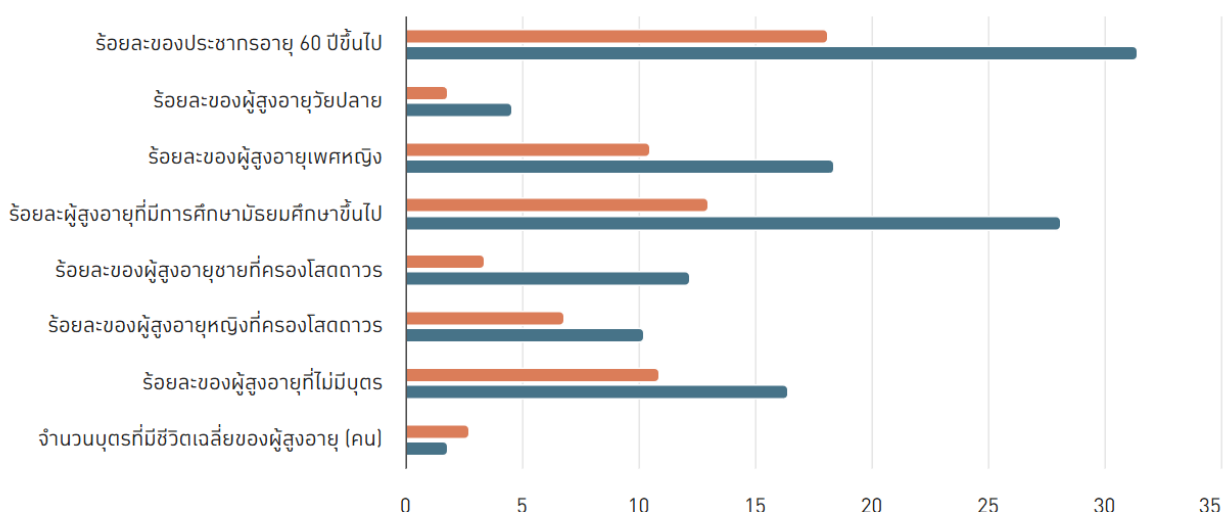
๑. แรงงานขาดอำนาจต่อรองกับนายจ้าง สะท้อนจากค่าจ้างที่แนวโน้มลดลงสวนทางกับประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

๒. แรงงานขาดกลไกรัฐที่จะมาช่วยสนับสนุน โดยแรงงานไม่สามารถรวมกลุ่มกันและขาดสวัสดิการและกฎหมายรับรองสิทธิ ในขณะที่แรงงานกลุ่มนี้มักมีความเสี่ยงในการทำงานสูง เช่น มีชั่วโมงการทำงานที่นานถึง ๑๒-๑๔ ชั่วโมง ส่งผลให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุระหว่างทำงานสูง

๓. ระบบการคุ้มครองทางสังคมยังผูกติดอยู่กับความสัมพันธ์การจ้างงาน และระบบความคุ้มครองทางสังคมของไทยยังไม่ได้ให้ความคุ้มครองที่เหมาะสมกับกลุ่มที่เคยทำงานในระบบและย้ายมาเป็นแรงงานนอกระบบ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อย

๔. คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุไม่สามารถส่งเสริมได้ด้วยเงินเพียงอย่างเดียว

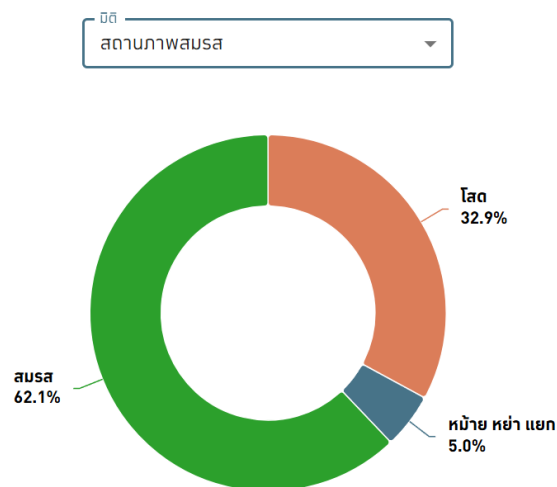
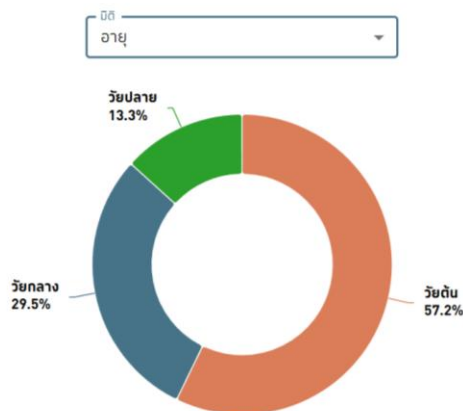
การออกแบบนโยบายสังคมสูงอายุที่มีประสิทธิภาพ ต้องยึดผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง และอาศัยการบริหารจัดการเชิงพื้นที่เข้ามาช่วย สถานการณ์ผู้สูงอายุของไทยน่าเป็นห่วง โดยผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงมีมากถึง ๑ ใน ๓ และเมื่อมองไปข้างหน้า (รูปที่ ๔) ผู้สูงอายุในอนาคตยิ่งน่าเป็นห่วง จากการที่ผู้สูงอายุมีแนวโน้มขาดที่พึ่งมากขึ้น สะท้อนจากสัดส่วนของการครองโสดถาวรและสัดส่วนของผู้ที่ไม่มีบุตรที่มากขึ้น หรือมีบุตรน้อยลง เมื่อเทียบกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน ทำให้รูปแบบการใช้ชีวิตและการมีหลักประกันด้านต่าง ๆ จากครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ผู้สูงอายุในอนาคตอาจจะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว ขาดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หรือไม่ได้รับการเกื้อหนุนจากบุตรหลาน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจไม่มั่นคงที่ยังคงต้องทำงานเลี้ยงชีพอยู่

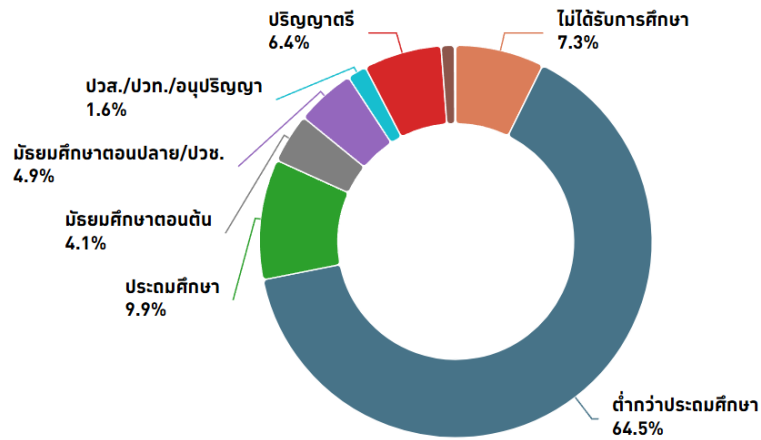
รูปภาพที่ ๔ เปรียบเทียบผู้สูงอายุไทยในปัจจุบัน กับผู้สูงอายุไทยในอนาคต

ที่มา: Suwanrada et al. (๒๐๒๒)

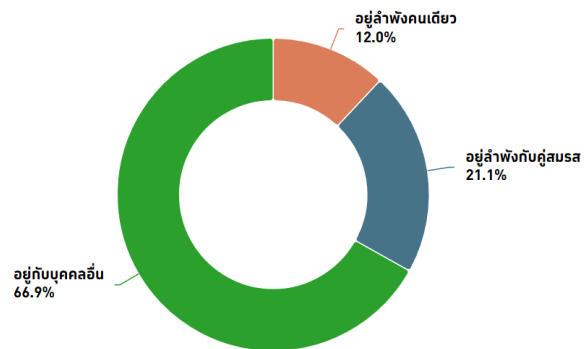
นอกจากนี้ รูปที่ ๕ ยังแสดงให้เห็นว่ามีข้อควรระวังด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหลายด้าน คือ สถานการณ์การอยู่ลำพัง การอาศัยอยู่ในบ้านหรือสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และ ผู้สูงอายุที่ตกอยู่ในสภาพติดเตียง เป็นต้น ปัญหาคุณภาพชีวิตเหล่านี้จะทวีความรุนแรงขึ้นโดยเฉพาะใน “ประชากรสูงอายุกลุ่มเฉพาะ” เช่น ผู้สูงอายุในภาวะพิการและทุพพลภาพ ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม ผู้สูงอายุไร้บ้าน ซึ่งเข้าสู่ภาวะพึ่งพิงมากขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (Suwanrada, ๒๐๒๓)

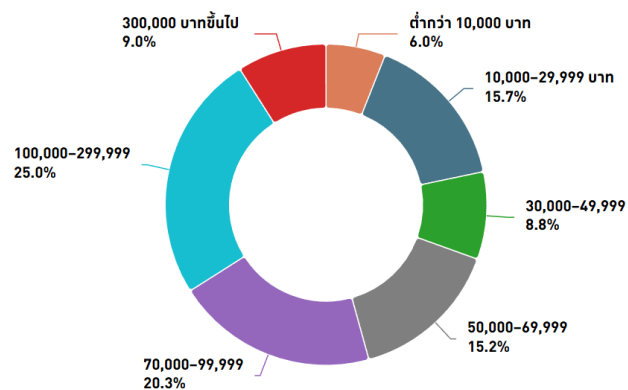
มิติ
การศึกษา

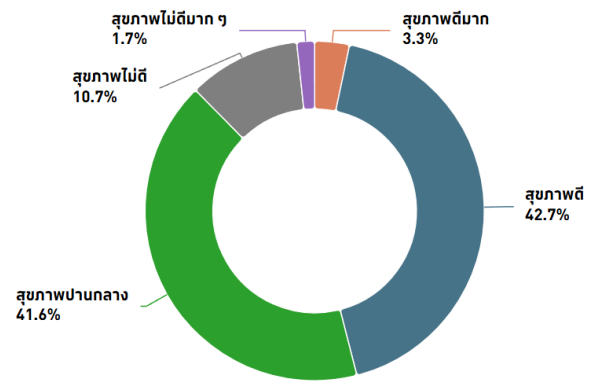
มิติ
การอยู่อาศัย

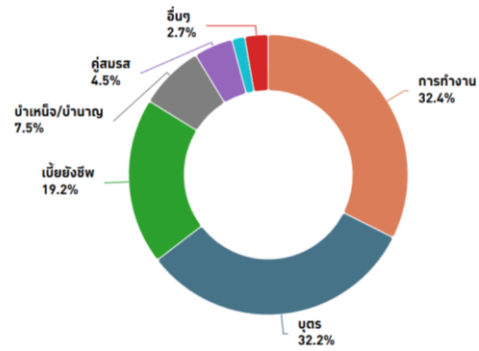
มิติ
ระดับรายได้ (รวมจากทุกแหล่งที่ได้รับ)

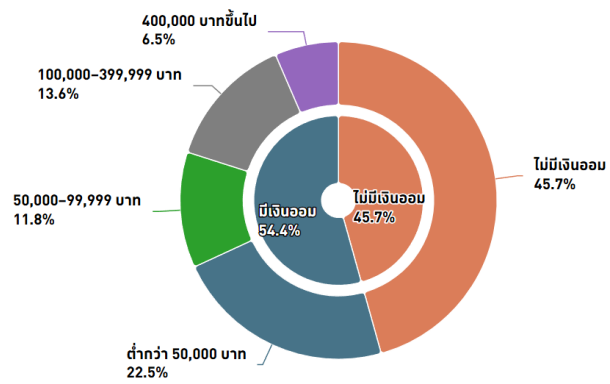
มีดี
ประเมินสุขภาพตนเอง

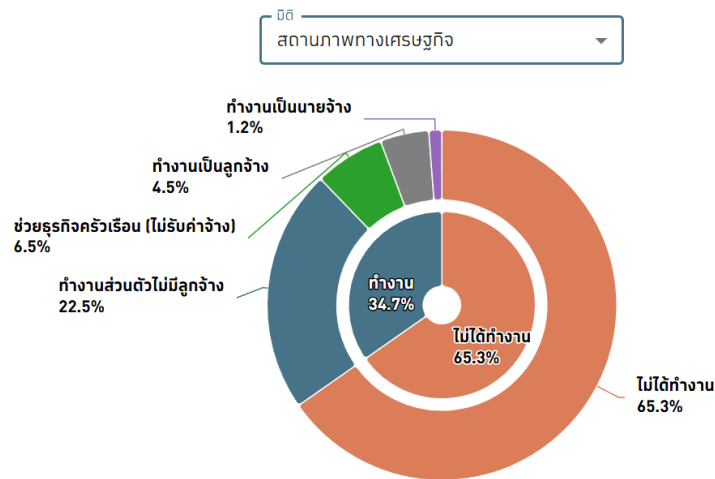

มีดี
แหล่งรายได้หลัก

มีดี
เงินออม

รูปภาพที่ ๕ สรุปลักษณะการผู้สูงอายุไทยในปัจจุบันจากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย ๒๕๖๔

ที่มา: Suwanrada et al. (๒๐๒๓)

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ต้องยึดผู้สูงอายุเป็นตัวตั้ง โดย

การออกแบบนโยบายผู้สูงอายุต้องอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มที่มีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน และให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานั้น โดยต้องเป็นนโยบายที่สอดคล้องกัน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีในมิติต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม รวมทั้งมีความคุ้มครองทางสังคมเป็นหลักประกันในการดำรงชีวิต

เน้นให้ผู้สูงอายุและสังคมปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อผู้สูงอายุ ว่าผู้สูงอายุยังสามารถช่วยเหลือตัวเองและสังคมได้ และเข้าใจว่าการแก่ตัวลงเป็นแค่อีกช่วงหนึ่งของชีวิต แก่แล้วไม่จำเป็นต้องอ่อนแอหรือพึ่งพาคนอื่นเสมอไป โดยสามารถดูแลสุขภาพ และทำประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมได้ โดยรัฐสามารถสนับสนุนการ upskill/reskill ให้ผู้สูงอายุทำหน้าที่ต่าง ๆ ในสังคมได้ เช่น การเลี้ยงดูเด็กหรือการบริการทางสังคม

การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ควรต้องมียุทธศาสตร์สำคัญในการออกแบบนโยบายผู้สูงอายุ รัฐควรเชื่อมโยงการขับเคลื่อนจากส่วนกลาง เข้ากับและการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ในการสร้างสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ตามแนวคิด “ageing in place” หรือการสูงวัยในถิ่นเดิม ผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังหรือผู้สูงอายุกับครอบครัวจะสามารถใช้ชีวิตยามบั้นปลายในพื้นที่ หรือชุมชนที่ตนเองคุ้นเคยอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ตัวอย่างเช่น การมีบริการทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุในหรือใกล้ชุมชน ที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุที่อาจมีข้อจำกัดต่าง ๆ สามารถเข้าใช้บริการได้สะดวก

๕. คุณภาพชีวิตที่ดีในยามชราภาพ คือ ผลผลิตของการพัฒนาทุนมนุษย์ตั้งแต่วัยเยาว์และวัยทำงาน

การออกแบบนโยบายผู้สูงอายุ แท้จริงแล้วเป็นโจทย์ของการออกแบบระบบสวัสดิการทุกช่วงวัย ทั้งผู้สูงอายุในปัจจุบัน และผู้สูงอายุในอนาคต โดยต้องมององค์รวมทั้งระบบ ไม่ซ้ำซ้อน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และไม่สร้างภาระไว้ให้คนรุ่นหลัง

อาจารย์ป่วยได้เคยปรารภเอาไว้ว่า “เมื่อแก่ ผมและเมียก็ควรได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการประกันสังคม ซึ่งผมได้จ่ายบำรุงตลอดมา” การจะทำให้สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ทำได้จริงและไม่เป็นภาระของวัยแรงงานปัจจุบันนั้น รัฐจำเป็นต้องออกแบบระบบสวัสดิการและจัดสรรทรัพยากรที่ชั่งน้ำหนักระหว่างผู้สูงอายุในปัจจุบันและผู้สูงอายุในอนาคตอย่างเหมาะสม โดยระบบความคุ้มครองทางสังคมหรือสวัสดิการนั้น ต้องครอบคลุมทุกช่วงวัย กล่าวคือ เริ่มต้นตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสในการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างเต็มศักยภาพ และต่อเนื่องด้วยสวัสดิการในวัยแรงงานที่เพียงพอให้คนได้เข้าถึงโอกาสในการหาเลี้ยงชีพและสร้างคุณค่าให้กับตนเองและสังคม โดยไม่ต้องกังวลเรื่องปัจจัยสี่ที่ไม่เพียงพอ ซึ่งทั้งเด็กและแรงงานในวันนี้ก็คือผู้สูงอายุในอนาคตนั่นเอง

ควรสอดคล้องกับชีวิตของคนมากขึ้นและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เช่น บางคนอาจจะไม่ได้ออกจากงานประจำไปประกอบอาชีพอิสระ แต่อาจจะออกไปเลี้ยงดูบุตร ดูแลพ่อแม่ ซึ่งทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างหลักประกันทางสังคมไป จึงต้องออกแบบให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมเหล่านี้มากขึ้น นอกจากนี้ ระบบความคุ้มครองและกระบวนการคัดกรองจะต้องครอบคลุมคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ต้องไม่ซ้ำซ้อนและทำเป็นองค์รวม ในปัจจุบันระบบความคุ้มครองทางสังคมของไทยสะท้อนการทำงานของหน่วยงานรัฐที่ไม่สอดคล้องกัน ทำให้คนหนึ่งมีโอกาสได้รับสวัสดิการหลายระบบพร้อมกัน ขณะที่บางคนอาจจะไม่ได้อะไรเลย การออกแบบระบบสวัสดิการจึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหน่วยงานรัฐ เพื่อนำปัญหาที่มีหลาย ๆ ด้านมารวมกันโดยใช้คนเป็นศูนย์กลาง แล้วจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมเพื่อตอบโจทย์คนแต่ละช่วงวัย ต้องคำนึงถึงความยั่งยืน สวัสดิการไม่ควรมากเกินไปจนต้องการผู้รับ และมีแนวทางในการหาแหล่งรายได้ เพื่อให้ระบบความคุ้มครองทางสังคมไม่สร้างภาระให้กับคนรุ่นหลัง

๖. จะ “แก่ดี” และ “ตายดี” ได้ ต้อง “อยู่ดี” ก่อน

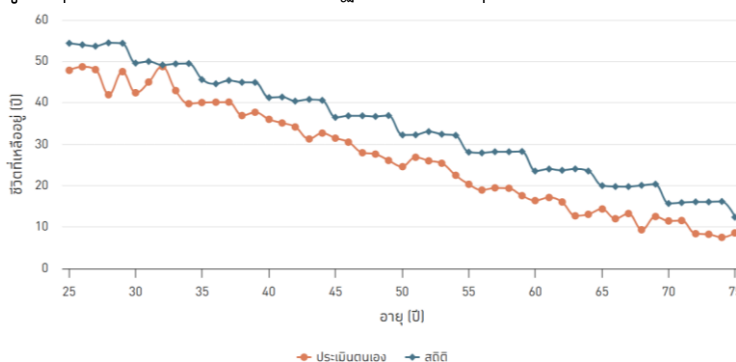
รัฐจำเป็นต้องส่งเสริมให้คนดูแลตนเอง โดยเพิ่มทักษะการออม การดูแลสุขภาพ และมีการวางแผนชีวิต เพื่อให้ช่วงความมั่งคั่ง (wealth span) ขยายขึ้น และช่วงสุขภาพ (health span) ยาวนานตามช่วงชีวิต (life span)

นอกจากความหวังต่อภาครัฐในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนแล้ว อาจารย์ป่วยยังให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือตนเองด้วย สะท้อนจากประโยคสำคัญในบทประพันธ์ที่ว่า “เมื่อตายแล้วยังมีทรัพย์สมบัติเหลืออยู่เก็บไว้ให้เมียผมพอใช้ในชีวิตของเธอ ถ้าลูกยังเล็กอยู่ก็เก็บไว้ เลี้ยงให้โต แต่ลูกที่โตแล้วไม่ให้...” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่มีกำลังเพียงพอ่อมสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง เพื่อที่จะได้ “อยู่ดี” “แก่ดี” และ “ตายดี” ได้ในท้ายที่สุด

การอยู่ดี คือการมีความสุขทั้งกายและใจ ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่ดี ได้รับรู้ถึงคุณค่าของตนเองจากการทำความดีให้กับคนรอบข้างและสังคม ขณะที่การแก่ดี คือการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในยามชราภาพ มีสุขภาพ

ทางการเงินและมีสุขภาพกายที่ดีตามอัตรา โดยมีความคาดหวังสั้นที่สุด และการตายดี คือการตายอย่างมีศักดิ์ศรี ยอมรับการตาย ตายอย่างสงบ และมีคุณภาพชีวิตให้ระลึกถึง

การจะ "แก่ดี" และ "ตายดี" ได้นั้น ต้อง "อยู่ดี" ก่อน เช่น หากไม่ได้เก็บออมมาตั้งแต่วัยแรงงาน เมื่อถึงวัยชราจะไม่มีทรัพย์สินสมบัติเพียงพอในการเลี้ยงชีพ หรือหากใช้ชีวิตโดยไม่รักษาสุขภาพ เมื่อถึงวัยชราจะมีโรครุมเร้า การวางแผนชีวิตและดูแลสุขภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐควรสนับสนุน

รูปภาพที่ ๖ ชีวิตที่เหลืออยู่ตามอายุ ทั้งจากการประเมินตนเอง และจากสัถิ

อย่างไรก็ตาม Witvorapong (๒๐๑๘) ชี้ให้เห็นว่ามีอุปสรรคสำคัญของการ "แก่ดี" และ "ตายดี" ใน ๓ ประเด็น ได้แก่

๑. คนส่วนใหญ่คิดว่าตนเองจะตายช้ากว่าความเป็นจริงและมีการเตรียมตัวตายน้อยกว่าที่ควร จากรูปที่ ๕ จะเห็นได้ว่าคนไทยประเมินว่าตนเองจะตายเร็วกว่าสัถิมากถึง ๘ ปี นอกจากนี้ มีคนไทยเพียง ๑๑% เท่านั้นที่เตรียมตัวตายทั้งทางด้านร่างกายและทรัพย์สิน เช่น การเขียนพินัยกรรมชีวิต การจัดการมรดก และการทำประกันชีวิต (Witvorapong, ๒๐๒๑)

๒. คนไทยแก่ก่อนรวย สะท้อนจากอัตราการออมที่ยังไม่เพียงพอสำหรับใช้ในยามชราภาพ (มีช่วงความมั่งคั่งหรือ wealth span สั้น) ส่งผลให้บุตรหลานกลายเป็นที่พึ่งสำคัญของชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยชรา (Witvorapong et al., ๒๐๒๒)

๓. คนไทยดูแลสุขภาพน้อย (ช่วงสุขภาพหรือ health span ไม่ยาวนาน) และมีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพซับซ้อน เช่น คนที่ออกกำลังกายเป็นประจำอาจจะเป็นคนที่ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำเช่นกัน (Witvorapong, ๒๐๑๘) ทั้งนี้ ระดับการศึกษา สังคมและคนรอบข้างมีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่ดี (Xue & Witvorapong, ๒๐๒๒)

ดังนั้น หากคนไทยจะ "แก่ดี" และ "ตายดี" ได้ นอกจากรัฐจะต้องออกแบบโครงสร้างเศรษฐกิจให้ทุกคนมีโอกาสในการ "อยู่ดี" แล้ว แต่ละคนจำเป็นต้องสร้างเสริมองค์ความรู้พื้นฐานที่สำคัญในเรื่องการเงิน เทคโนโลยี ดิจิทัล ความรอบรู้และการรักษาสุขภาพ ทักษะทางอารมณ์และสังคม เพื่อดูแลตนเองทั้งการขยาย wealth span และ health span

๗. ระบบสาธารณสุขไทยกำลังมีต้นทุนที่สูงขึ้นมาก จากการลงทุนที่สูญเปล่า ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจอันบิดเบี้ยวของทุกภาคส่วน

เราทุกคนสามารถรวมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง และรู้จัก ‘หยุดเชื่อ เริ่มถาม’ อาจารย์ป่วยได้ตั้งความหวังเรื่องระบบสาธารณสุข ในยามคนไทยเจ็บป่วยไว้ว่า “ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันรักษาโรคแก่ผมอย่างฟรี กับบริการการแพทย์ รักษาพยาบาลอย่างถูก อย่างดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอ หาพยาบาลได้สะดวก”

เมื่อพิจารณาในปัจจุบัน ความหวังของอาจารย์ป่วยได้ถูกเติมเต็มในบางส่วน ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ ที่ประเทศไทยมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งทำให้คนไทยกว่า ๗๖% ที่เดิมไม่มีสิทธิรักษาพยาบาลในรูปแบบประกันสังคมหรือข้าราชการ สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้โดยทั่วถึง

อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายที่ระบบสุขภาพของไทยจะต้องเผชิญในอนาคต สะท้อนจากค่าใช้จ่ายในการรักษาที่นับวันจะยิ่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ (ยาที่แพงที่สุดในโลกในปี ๒๕๖๔ ราคา ๗๒ ล้านบาทต่อคนไข้หนึ่งคนต่อการรักษาหนึ่งครั้ง ต่อมาในปี ๒๕๖๕ ยาที่แพงที่สุดราคา ๑๒๐ ล้านบาทต่อคนไข้หนึ่งคนต่อการรักษาหนึ่งครั้ง) หากภาครัฐไทยไม่ปรับตัว ใช้จ่ายด้านสุขภาพอาจปรับสูงจนเกินเป้าหมายด้านความยั่งยืนของข้อเสนอการคลังสุขภาพ เพื่อความยั่งยืนของระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้

หนึ่งในวิธีควบคุมค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ คือ การลดการลงทุนที่สูญเปล่าในระบบสุขภาพ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการผ่าตัด ที่ปัจจุบันพบว่าประเทศไทยมีอัตราการผ่าตัดสูงถึง ๔๐% ซึ่งสูงเป็นอันดับสองของเอเชียรองจากจีน และสูงกว่าที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ ๑๐-๑๕% แม้ว่าการผ่าตัดจะดูเหมือนเป็นทางเลือกที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างก็ยินดีเลือก ทั้งคนไข้ (ไม่เจ็บ ได้คลอตามฤทธิ์) แพทย์ (สะดวก ลดความเสี่ยงที่จะถูกฟ้องร้อง) โรงพยาบาล (มีรายได้เพิ่ม) และระบบประกันสุขภาพ (ตอบสนองความต้องการของผู้มีสิทธิ) แต่ก็เป็นทางเลือกที่มีผู้เสียประโยชน์โดยที่อาจไม่รู้ตัว ไม่ว่าจะเป็นตัวเด็กเองที่มีความเสี่ยงเป็นโรคต่าง ๆ สูงกว่าเด็กที่คลอดธรรมชาติ ผู้เสียภาษีที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่มีเหตุจำเป็น หรือผู้ป่วยอื่น ๆ ที่รอคอยทรัพยากรทางการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นห้องผ่าตัด ห้องพักรักษา

การแก้ปัญหาลงทุนที่สูญเปล่านี้นี้ ทำได้ในสองระดับ ได้แก่

๑. การจัดการเชิงระบบ ที่จำเป็นต้องประเมินความคุ้มค่าของการรักษา ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมคือการจัดทำบัญชียาหลัก ซึ่งเป็นยาที่ประเมินแล้วว่ามีความคุ้มค่าในการรักษา (เทียบราคาต่อปีสุขภาพ) และผู้ป่วยสามารถใช้ยาเหล่านี้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม

๒. การจัดการในระดับบุคคล ในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน และกระตุ้นให้ประชาชนที่ไปรับบริการทางการแพทย์ไม่ได้ตกลงพอใจเชื่อในบุคลากรทางการแพทย์ไปหมดทุกอย่าง แต่รู้จัก “ตั้งคำถาม” เช่น ทางเลือกในการรักษาคืออะไร ความเสี่ยงในการรักษาคืออะไร หากไม่เลือกวิธีรักษานี้จะเกิดผลอย่างไร ซึ่งคำถามเหล่านี้ยังสามารถนำไปใช้ในบริบทของการทำนโยบายอื่น ๆ ของรัฐ

๘. มลพิษทางอากาศกำลังเป็นปัญหาใหญ่ที่แก้ไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่อากาศสะอาดเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์
รัฐต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหา โดยต้องสร้างความตระหนักรู้ให้ผู้คนทราบว่าอากาศสะอาดเป็นสิทธิของแต่ละคน

แม้ว่าปัญหามลพิษต่าง ๆ อาจไม่ได้เป็นปัญหาใหญ่นักเมื่อ ๕๐ ปีก่อน แต่อาจารย์ป่วยก็ได้ตั้งความหวังไว้ว่า “ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ” และ “เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ ๆ อย่างบ้า ๆ คือ ... ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ” รวากับล่วงรู้ว่าปัญหามลพิษทางอากาศจะกลายเป็นประเด็นทางสังคมในปัจจุบัน โดยมีการประเมินไว้ว่ามูลค่าความเสียหายจากมลพิษฝุ่นคิดเป็นกว่า ๒ ล้านล้านบาท หรือกว่า ๑๐% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP)

การแก้ปัญหามลพิษทางอากาศที่ผ่านมานั้นประสบอุปสรรคหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นจากการไม่เอาจริงเอาจังกับการแก้ไข หรือการไม่ยอมแตะโครงสร้างที่แท้จริงของปัญหา ดังนั้น การแก้ไขปัญหายั่งยืน จำเป็นต้องแก้ทั้งระบบ เปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm) ในการแก้ไขปัญหา ให้เข้าไปเปลี่ยนแปลงตั้งแต่วิธีคิดและโครงสร้างที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น

สิ่งสำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาคือ การติดกระดุมเม็ดแรกให้ถูกต้อง โดยการตระหนักว่าสิทธิในสิ่งแวดล้อมรวมถึงอากาศสะอาด เป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน ซึ่งถูกรับรองโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) เรียบร้อยแล้ว ซึ่งการเสนอร่างพระราชบัญญัติกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ พ.ศ. ... (ซึ่งขณะนี้อยู่ในกระบวนการนิติบัญญัติ) เป็นตัวอย่างหนึ่งของความพยายามที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวทั้งระบบ และมีฐานคิดสำคัญที่ทำให้แต่ละคนสามารถป้องกันตนได้ด้วยการใช้สิทธิในอากาศสะอาดที่ตนเองมี เมื่อถูกกระทบสิทธิตามที่กฎหมายรองรับไว้

๙. เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกช่วงวัย

รัฐควรส่งเสริมการคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยี รวมทั้งติดอาวุธให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้รู้เท่าทันเหรียญสองด้านของเทคโนโลยี

ในฐานะที่ผมเป็นชาวนาชาวไร่ ผมก็อยาก...มีโอกาสรู้อวิธีทำกินแบบใหม่ๆ มีตลาดดีและขายสินค้าได้ราคายุติธรรม” เป็นอีกหนึ่งความปรารถนาของอาจารย์ป่วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคน

ทุกอย่างเป็นเหรียญสองด้าน ไม่เว้นแม้แต่เทคโนโลยี คนจึงจำเป็นต้องฉลาดใช้และเลือกเอาด้านดีมาใช้ ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีที่ดีในมุมมองของอาจารย์ป่วย อาจไม่ใช่การเอาเทคโนโลยีมาทดแทนมนุษย์ แต่เป็นการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ ทำให้เรามีความเป็นมนุษย์มากขึ้น ปลอดภัยให้มีอิสรภาพที่จะคิด ที่จะรู้สึก ที่จะฝันและสร้างสรรค์ การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาศักยภาพและความเป็นอยู่ที่ดี สามารถใช้ได้ในทุกช่วงเวลาของชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย ยกตัวอย่างเช่น การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence: AI) ในวัยเด็ก AI สามารถสร้างอวตาร (avatar) ให้เด็กได้เรียนโดยตรงกับบุคคลสำคัญในอดีตต่าง ๆ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ต่อมาในวัยทำงาน AI ก็สามารถช่วยให้เราเข้าใจตัวเองได้มากขึ้น ให้เราพูดคุยกับตัวเราในอนาคตที่จำลองมาจากข้อมูลในอดีตของเรา ช่วยตั้งคำถามจุดประกายความคิดของเรา (จากข้อมูลการศึกษาพบว่า การพูดคุยกับตัวเราในอนาคต ถึงแม้จะรู้ว่าเป็นแค่การจำลอง มีผลให้คนมีความรู้สึกว่าจะสามารถประสบความสำเร็จ

ในสิ่งที่คาดหวังไว้ได้ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยอื่น ๆ ที่บอกว่ายี่งเราสามารถมองเห็นภาพความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมได้มากเท่าไร ก็ยังจะมีโอกาสที่จะทำให้เป้าหมายนั้นเป็นความจริงได้มากเท่านั้น) ท้ายที่สุด ในช่วงสุดท้ายของชีวิต AI ก็สามารถช่วยให้เราทิ้งเงาตะกอนดิจิทัล (digital footprint) ที่มีคุณค่าให้กับคนรุ่นต่อไป

ดังนั้น เช่นเดียวกับเทคโนโลยีอื่น ๆ จุดสูงสุดของ AI อาจจะไม่ใช่การสร้างสิ่งที่เลียนแบบมนุษย์ได้ แต่คือการทำอย่างไรที่จะสามารถสร้าง Intelligence Augmentation for All เพื่อช่วยให้ชีวิตของทุกคนมีความหมาย มีคุณค่าทั้งกับตนเองและสังคมมากขึ้นอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน

บทส่งท้าย: ความหวัง เป็นบันไดขั้นแรกในการสร้างแรงจูงใจให้คนพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี

ทุกภาคส่วน นำโดยภาครัฐ ต้องร่วมกันสร้างระบบนิเวศทางเศรษฐกิจและสังคมที่โอบอุ้มความหวังของผู้คน ได้แก่ โอกาสทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียม เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และสังคมที่รับฟังเสียงประชาชน อาจารย์ปวยได้ลงท้ายบทประพันธ์ไว้ว่า “นี่แหละคือความหมายแห่งชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่ควรจะทำให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน”

การจะทำให้ความหวังในคุณภาพชีวิตที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นเป็นจริงได้นั้น ต้องอาศัยระบบนิเวศทางเศรษฐกิจและสังคมที่มี “โอกาส” รองรับอยู่ในตลอดช่วงชีวิต และมีภาวะแวดล้อมที่มี “เสถียรภาพ” โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไม่ต้องหวังหน้าพะวงหลังกับความไม่แน่นอน และมีเวลาในการพัฒนานวัตกรรมอันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ มีตัวอย่างในหลาย ๆ ประเทศที่ผู้คนหมดหวัง พยายามหาทางอพยพไปตั้งหลักแหล่งและหางานในประเทศอื่น เพราะขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม เศรษฐกิจไม่เติบโตและขาดเสถียรภาพ ในทางกลับกัน การสร้างระบบนิเวศดังกล่าวก็จำเป็นต้องมี “ความหวัง” ควบคู่ไปด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นจุดหมายนำทางของคนในสังคม เพราะเมื่อผู้คนมีความหวังย่อมเป็นแรงขับเคลื่อนให้พยายามไปให้ถึง

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ผู้คนจำนวนไม่น้อยกำลังตกอยู่ในความโกรธที่เสียงของพวกเขาไม่ได้ยินและตอบสนอง ตกอยู่กับความกลัวจากความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และตกอยู่กับความเหงาจากการขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในสังคม ถึงขั้นที่อาจจะทำให้หมดความหวังได้ การจะทำให้ความหวังของผู้คนยังอยู่ได้ ระบบนิเวศทางเศรษฐกิจและสังคมจึงจำเป็นต้องมี “พื้นที่” ที่รับฟังเสียงประชาชนอย่างแท้จริงด้วย ให้ผู้คนได้แสดงความคิดเห็น และนำไปปฏิบัติจริง หากความคิดเห็นนั้นมีเหตุมีผล

ท้ายที่สุด การสร้างระบบนิเวศพร้อมกับการยังคงรักษาความหวังนี้ไว้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม แม้บทความของอาจารย์ปวย จะกล่าวถึงบทบาทของรัฐในการทำให้เรามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยส่วนใหญ่ แต่ยังมีมิติของการพึ่งพาตนเองแฝงอยู่ การมีความหวังแล้วลงมือทำเต็มที่จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการไปให้ถึงจุดหมาย ขณะเดียวกัน ความพยายามของคนเพียงอย่างเดียวคงไม่พอ เพราะต้องอาศัยรัฐในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยโอกาสและเสถียรภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปในที่สุด

บทที่ ๓

ข้อเสนอเชิงนโยบาย ๕x๕ ฝ่าวิกฤตประชากร

ในยุคปัจจุบัน สังคมไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางประชากร โครงสร้าง (Demographic Transition) ที่ส่งผลให้สังคมเข้าสู่ยุค "สังคมสูงวัย" (Aging Society) อย่างรวดเร็ว ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยังคงขยายตัว และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้ระบบสวัสดิการสังคมของไทยต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ระบบสวัสดิการสังคมในปัจจุบันยังมีช่องว่างหลายประการ เช่น การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ไม่เท่าเทียม การขาดแคลนระบบบำนาญที่เพียงพอสำหรับผู้สูงอายุ และการขาดกลไกสนับสนุนกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก เยาวชน ผู้พิการ และผู้มีรายได้น้อย นอกจากนี้ ยังมีความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เช่น อัตราการเกิดที่ลดลง สัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น และการย้ายถิ่นของแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ในระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐจำเป็นต้องพัฒนาระบบสวัสดิการที่เหมาะสมและทั่วถึง โดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป นโยบายสวัสดิการสังคมจึงต้องถูกออกแบบให้มีความยืดหยุ่น สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชากร และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมและทั่วถึง โดยใช้กรอบแนวคิด "ข้อเสนอเชิงนโยบาย ๕x๕ ฝ่าวิกฤตประชากร" ซึ่งประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์หลัก และ ๕ แนวทางปฏิบัติในแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑: สร้างระบบสวัสดิการที่ครอบคลุมทุกช่วงวัย

๑. ขยายความคุ้มครองทางสังคม ให้ครอบคลุมตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยชรา โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

๒. พัฒนาระบบบำนาญแห่งชาติ ที่เพียงพอและยั่งยืน เพื่รองรับสังคมสูงวัย

๓. ส่งเสริมการออมระยะยาว ผ่านกลไกการออมภาคบังคับและภาคสมัครใจ

๔. จัดสวัสดิการพื้นฐาน เช่น ค่าเล่าเรียน อาหารกลางวัน และบริการสุขภาพฟรีสำหรับเด็กและเยาวชน

๕. สร้างเครือข่ายสนับสนุนผู้สูงอายุ ทั้งในด้านสุขภาพ การเงิน และสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒: ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

๑. ปฏิรูประบบภาษี เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเพิ่มรายได้รัฐสำหรับการลงทุนในสวัสดิการสังคม ขยายโครงการช่วยเหลือรายได้ เช่น โครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุและผู้พิการ

๒. ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาและฝึกอาชีพ สำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

๓. พัฒนาระบบสุขภาพที่เท่าเทียม โดยลดช่องว่างการเข้าถึงบริการระหว่างเมืองและชนบท

๔. สร้างกลไกตรวจสอบความเหลื่อมล้ำ ผ่านการจัดทำดัชนีชี้วัดและฐานข้อมูลที่ทันสมัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓: เสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์

๑. พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคม สำหรับแรงงานนอกระบบและแรงงานข้ามชาติ
๒. ส่งเสริมการจ้างงานที่มีคุณค่า และการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานยุคใหม่
๓. สร้างระบบรองรับวิกฤตชีวิต เช่น การว่างงาน โรคภัย และภัยธรรมชาติ
๔. ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ และการสนับสนุนบทบาทของผู้หญิงในสังคม
๕. สร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนทางสังคมในระดับท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔: พัฒนาระบบบริการสาธารณะที่เข้าถึงได้และมีคุณภาพ

๑. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขนส่งสาธารณะและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
๒. พัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัล เพื่อให้บริการทางการแพทย์ที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการออกแบบและจัดการบริการสาธารณะ
๔. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคม
๕. สร้างระบบติดตามและประเมินผล ที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕: สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม

๑. ส่งเสริมการลงทุนทางสังคม (Social Investment) โดยภาคเอกชน
๒. สร้างกลไกความร่วมมือ ระหว่างรัฐ เอกชน และประชาสังคมในการจัดสวัสดิการสังคม
๓. พัฒนาระบบการเงินเพื่อสังคม เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชนและสหกรณ์
๔. ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม ด้านสวัสดิการสังคม
๕. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี

ข้อเสนอเชิงนโยบาย ๕x๕ ฝ่าวิกฤตประชากร เป็นข้อเสนอในการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุและสถานการณ์เด็กเกิดใหม่น้อยในภาพรวมทั้งหมด และถือเป็นความก้าวหน้าของประเทศไทยที่นำไปเสนอในการประชุมคณะกรรมการธิการประชากรและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ ๕๗ (CPD๕๗) ระหว่างวันที่ ๒๙ เม.ย. - ๓ พ.ค. ที่ผ่านมา ซึ่งมีนโยบาย ๕ ด้าน รวม ๒๕ มาตรการ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ จะใช้เป็นข้อเสนอ “๕x๕ แก้ปัญหาวิกฤตประชากร” เพราะนอกจากจะมีเรื่องของนโยบายหรือมาตรการเรื่องจริงที่ชัดเจนที่จะดำเนินการในปีแล้ว ยังมีโครงการต่างๆ ที่ พม. ได้ทำงานร่วมกับอีกหลายหน่วยงาน รวมถึงการเชื่อมต่อกับภาคประชาชน ภาคประชาสังคมในพื้นที่ ข้อเสนอ นโยบายนี้ประกอบด้วย

๑. เสริมพลังวัยทำงาน ตั้งตัวได้ สร้างและดูแลครอบครัวได้ และพร้อมที่จะสูงอายุอย่างมีคุณภาพในอนาคต ด้วยมาตรการได้แก่

- ๑) พัฒนาทักษะและเสริมศักยภาพ เพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน บูรณาการฐานข้อมูล
- ๒) กระจายงานสู่ชุมชน
- ๓) ส่งเสริมการออมเพื่ออนาคตและเตรียมการเกษียณ
- ๔) ส่งเสริมสุขภาพประชากรในวัยทำงาน
- ๕) ส่งเสริมสมดุลชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัว

๒. เพิ่มคุณภาพและผลิตภาพของเด็กและเยาวชน เด็กน้อย แต่เปี่ยมด้วยคุณภาพ ด้วยมาตรการได้แก่

- ๑) ส่งเสริมสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา
- ๒) ดูแลสุขภาพกายและใจตั้งแต่วัยเยาว์
- ๓) ศูนย์เด็กเล็กใกล้บ้านรับเด็กอายุน้อยลง ชุมชนช่วยจัดการ
- ๔) พัฒนาทักษะชีวิตและวิชาชีพสอดคล้องกับบริบทสังคม
- ๕) ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. สร้างพลังผู้สูงอายุ ผ่อนหนักให้เป็นเบา พลิกวิกฤตทางประชากรให้เป็นโอกาส ด้วยมาตรการได้แก่

- ๑) ป้องกันโรคมามากกว่าการรักษา เสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์
- ๒) ขยายโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้สูงอายุ
- ๓) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
- ๔) ส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกิจวัตรประจำวัน
- ๕) เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้สูงอายุ

๔. เพิ่มโอกาสและสร้างเสริมคุณค่าของคนพิการ ด้วยมาตรการได้แก่

- ๑) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
- ๒) เข้าถึงสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วน
- ๓) ป้องกันการพิการตั้งแต่กำเนิดและทุกช่วงวัย
- ๔) เสริมสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คนพิการดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระ
- ๕) จัดทำฐานข้อมูลคนพิการเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

๕. สร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความมั่นคงของครอบครัว ด้วยมาตรการได้แก่

- ๑) พัฒนาระบบสวัสดิการที่เหมาะสมและทั่วถึงโดยรัฐ
- ๒) ชุมชนน่าอยู่สำหรับทุกคน
- ๓) บ้านสำหรับคนทุกช่วงวัย เข้าถึงได้ อยู่อย่างปลอดภัย
- ๔) ส่งเสริมเศรษฐกิจครัวเรือน เข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างเท่าเทียม
- ๕) พื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ส่งเสริม Green Economy

ภาพที่ ๗ ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากร

บทที่ ๔

กรณีศึกษา

กรณีศึกษาปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการด้านคนพิการ

ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก

- **ชื่อ:** ด.ช. สมชาย (สมมุติ)
- **อายุ:** ๑๐ ปี
- **สถานะ:** นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
- **ปัญหาหลัก:** ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability) โดยเฉพาะในด้านการอ่านและการคำนวณ
- **ครอบครัว:** อาศัยอยู่กับพ่อแม่และพี่สาว พ่อประกอบอาชีพค้าขาย แม่เป็นแม่บ้าน

ประวัติการศึกษา: สมชายเป็นเด็กที่เริ่มมีปัญหาทางการเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยพบว่าเขามีความยากลำบากในการอ่านและเขียน แม้จะได้รับการช่วยเหลือจากครูและเพื่อนร่วมชั้น แต่ก็ยังคงไม่สามารถตามทันเพื่อนในเรื่องของการทำการบ้านหรือการเรียนในห้องเรียนได้ นักการศึกษาผู้ดูแลโรงเรียนได้ประเมินและพบว่ามีลักษณะของความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability) ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น การคำนวณและการสื่อสารในบางกรณีไม่เป็นไปตามเกณฑ์

สถานการณ์ปัจจุบัน: สมชายได้รับการตรวจสอบจากครูประจำชั้นและแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษา ว่าเขามีความยากลำบากในการอ่านและคำนวณ ซึ่งเป็นสัญญาณของความบกพร่องทางการเรียนรู้ แม้ว่าความสามารถในการเรียนรู้ของเขาจะเป็นไปตามศักยภาพของเด็กปกติ แต่ก็ต้องการความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากทั้งโรงเรียนและครอบครัวเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มที่

พ่อแม่ของสมชายมีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตการเรียนของเขา และกังวลว่าเขาจะไม่ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกับเด็กคนอื่นๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการได้รับการศึกษาและการสนับสนุนที่จำเป็นจากภาครัฐ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่: สมชายและพ่อแม่ได้เข้ารับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับการช่วยเหลือด้านสิทธิสวัสดิการทางการศึกษาและการดูแลที่เหมาะสมกับสภาพของเด็ก

การประเมินและแผนการช่วยเหลือ: เจ้าหน้าที่ได้ประเมินข้อมูลที่ได้รับจากครอบครัวและโรงเรียน พร้อมกับการตรวจสอบสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการที่สมชายสามารถเข้าถึงได้ โดยการช่วยเหลือจะประกอบด้วย

๑. **การยื่นขอรับสิทธิการศึกษาพิเศษ:** เจ้าหน้าที่ช่วยในการยื่นขอสิทธิการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับสมชายตามสิทธิต่างๆ เช่น การเรียนการสอนโดยใช้วิธีการพิเศษหรือครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

๒. **การเข้าถึงทุนการศึกษา:** เจ้าหน้าที่ช่วยให้ครอบครัวของสมชายได้รับข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษาหรือสวัสดิการที่รัฐหรือองค์กรต่างๆ มีให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถเรียนต่อไปได้
๓. **การสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ:** เจ้าหน้าที่ประสานกับองค์กรที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทั้งในด้านการศึกษาและสุขภาพจิต เช่น การจัดหาครูผู้เชี่ยวชาญ, การบำบัดพัฒนาการเรียนรู้อ หรือการให้คำปรึกษากับครอบครัว
๔. **การให้คำปรึกษากับครอบครัว:** พ่อแม่ของสมชายได้รับการสนับสนุนในการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และวิธีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้ที่บ้าน

ผลการช่วยเหลือและผลลัพธ์ที่คาดหวัง: สมชายจะได้รับการสนับสนุนทั้งจากครอบครัว โรงเรียน และองค์กรภาครัฐ ซึ่งช่วยให้เขามีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น การศึกษาพิเศษ ทุนการศึกษา หรือการบำบัดพัฒนาการ จะทำให้สมชายมีโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเขา

เจ้าหน้าที่จะติดตามผลการช่วยเหลือและปรับปรุงแผนการช่วยเหลือหากจำเป็นเพื่อให้สมชายสามารถพัฒนาตนเองในทางที่ดีที่สุด

กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ในการประสานงานและสนับสนุนด้านสิทธิสวัสดิการให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อให้เขามีโอกาสที่เท่าเทียมในการเรียนรู้และเติบโตตามศักยภาพของตนเอง.

ปัญหาการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการของเด็กพิการทางการเรียนรู้ในประเทศไทยมีหลายประการที่ส่งผลต่อการได้รับการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ปัญหาหลัก ๆ ได้แก่:

๑. ขาดความรู้และการตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิ

- **ปัญหา:** หลายครอบครัวและเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อยังขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเอง เช่น สิทธิในการได้รับการศึกษาพิเศษ หรือการเข้าถึงการบริการที่เหมาะสมจากรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทำให้พวกเขาไม่สามารถขอรับสิทธิที่พึงได้อย่างเต็มที่
- **ผลกระทบ:** เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หลายคนไม่ได้รับการประเมินความสามารถตั้งแต่ต้น ซึ่งอาจทำให้ขาดโอกาสในการได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมจากโรงเรียนหรือหน่วยงานภาครัฐ

๒. การขาดแคลนทรัพยากรในการศึกษาพิเศษ

- **ปัญหา:** แม้จะมีการให้สิทธิแก่เด็กพิการทางการเรียนรู้ในด้านการศึกษาพิเศษ แต่ยังคงขาดแคลนทรัพยากรทั้งในด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น ครูผู้สอนที่สามารถดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการสอนที่เหมาะสม

- **ผลกระทบ:** เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในบางพื้นที่โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือชนบทจะไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มที่

๓. การเข้าถึงบริการที่ไม่เท่าเทียมในแต่ละพื้นที่

- **ปัญหา:** การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการทางการเรียนรู้ เช่น การประเมินผล การศึกษาพิเศษ หรือ การให้คำปรึกษามักไม่เท่าเทียมกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ที่มีทรัพยากรจำกัด
- **ผลกระทบ:** เด็กในพื้นที่ห่างไกลอาจไม่สามารถเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้ หรือหากสามารถเข้าถึงได้ก็จะต้องเผชิญกับความล่าช้าในการรับบริการ

๔. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

- **ปัญหา:** การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ยังไม่เพียงพอ ทำให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไม่เต็มที่และมีความล่าช้า
- **ผลกระทบ:** เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ต้องการความช่วยเหลือจากหลายหน่วยงาน เช่น การประเมินทางการแพทย์และการศึกษาพิเศษ แต่การขาดการประสานงานทำให้กระบวนการนี้ไม่ราบรื่นและส่งผลให้เด็กไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เร็วและตรงจุด

๕. ปัญหาความยากจนและการเข้าถึงสิทธิทางการเงิน

- **ปัญหา:** ครอบครัวที่มีรายได้น้อยมักจะประสบปัญหาการเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษหรือการบำบัดพัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่สูงหรือการขาดแคลนแหล่งทุนที่สามารถสนับสนุนการศึกษาของเด็กได้
- **ผลกระทบ:** การขาดแคลนทุนสนับสนุนทำให้เด็กไม่สามารถรับการศึกษาพิเศษหรือการบำบัดที่จำเป็นเพื่อช่วยให้เขาพัฒนาความสามารถและเข้าถึงโอกาสที่เท่าเทียมกับเด็กคนอื่นๆ

๖. การขาดแคลนสื่อการสอนและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

- **ปัญหา:** หลายโรงเรียนที่มีเด็กพิการทางการเรียนรู้ยังไม่สามารถจัดหาสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการอ่านเขียน หรืออุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียนรู้ เช่น แท็บเล็ตหรือเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้
- **ผลกระทบ:** เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้เต็มที่หากขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ของตน

แนวทางในการช่วยให้สามารถเข้าถึงสิทธิได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

๑. การให้ข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิ

การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้ในชุมชนและครอบครัวถือเป็นหัวใจสำคัญในการช่วยให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับการช่วยเหลือและการศึกษาที่เหมาะสม โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงบริการที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองและครูสามารถรับรู้ถึงสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้และนำไปใช้ในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ได้แก่

๑.๑ ความสำคัญของการให้ข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิ

การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้จะช่วยให้ครอบครัวและครูสามารถใช้สิทธิที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่และถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสิทธิการเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษและการบำบัด ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กพิการทางการเรียนรู้ควรได้รับเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้

๑.๒ การให้ข้อมูลและการศึกษาในชุมชน

การประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้ในชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ซึ่งอาจทำได้โดยการจัดกิจกรรมอบรมในชุมชน การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น โบรชัวร์, แผ่นพับ หรือการใช้สื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ครอบครัวและผู้ปกครองมีความเข้าใจในสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้

๑.๓ การให้ข้อมูลแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการดูแลเด็กพิการทางการเรียนรู้ เนื่องจากพวกเขาคือผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กในทุกวัน การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะช่วยให้พวกเขาสามารถดูแลและสนับสนุนเด็กได้อย่างเหมาะสม โดยการจัดการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับสิทธิและการสนับสนุนที่เด็กพิการทางการเรียนรู้ควรได้รับในโรงเรียน

๑.๔ การสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ

หน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงสาธารณสุข, หรือองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาพิเศษ ควรมีบทบาทในการให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองและครู รวมถึงการจัดตั้งช่องทางที่สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสิทธิในการรับการศึกษาและการดูแลเด็กพิการทางการเรียนรู้ การให้บริการข้อมูลที่ต้องการและชัดเจนจะช่วยให้ผู้ปกครองและครูสามารถดำเนินการในเรื่องต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๑.๕ วิธีการและกลยุทธ์ในการให้ข้อมูล

- ๑.๕.๑ การจัดอบรม/สัมมนา: การจัดอบรมหรือสัมมนาในชุมชนและโรงเรียนเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้

- ๑.๕.๒ การใช้สื่อออนไลน์: การใช้โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันเพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๕.๓ การสร้างสื่อการเรียนรู้: เช่น โบรชัวร์ แผ่นพับ หรือสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้
- ๑.๕.๔ การสร้างเครือข่ายการให้ข้อมูล: การทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น โรงเรียน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้ทั่วถึง

๑.๖ ความคาดหวังจากการให้ข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิ

การให้ข้อมูลที่ชัดเจนและการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้จะช่วยให้ครอบครัวและครูสามารถใช้สิทธิได้อย่างเต็มที่ เด็กจะได้รับการดูแลและการสนับสนุนที่เหมาะสมตามสิทธิที่พวกเขาควรได้รับ ซึ่งจะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นได้

การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับสิทธิในชุมชนและครอบครัวจะทำให้เกิดความตระหนักในเรื่องของการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กพิการทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคตและการให้ข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้ปกครองและครูสามารถเข้าถึงบริการที่เหมาะสมได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การสร้างความตระหนักในชุมชนและการอบรมบุคลากรในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมการดูแลและการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กพิการทางการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน.

๒. การเพิ่มทรัพยากรและการฝึกอบรมบุคลากร

การเพิ่มทรัพยากรและการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาเป็นการลงทุนที่สำคัญในการสร้างระบบการศึกษาที่สามารถรองรับความต้องการของเด็กพิการทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีที่เด็กพิการทางการเรียนรู้มีความต้องการเฉพาะที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ดังนั้น การฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาและการจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการดูแลเด็กเหล่านี้ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

๒.๑ การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดูแลเด็กพิการทางการเรียนรู้

การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการดูแลเด็กพิการทางการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในลักษณะของความบกพร่องและความต้องการของเด็กพิการทางการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาวิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้อย่างเต็มที่

การฝึกอบรมควรครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและประเภทของความบกพร่องทางการเรียนรู้และปัญหาการเรียนรู้นี้ในด้านต่างๆ ที่เด็กพิการทางการเรียนรู้เผชิญ รวมทั้งเทคนิคและกลยุทธ์ในการช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับเด็กเหล่านี้ เช่น การใช้การเรียนการสอนที่ปรับแต่งได้ (Differentiated Instruction) หรือ

การใช้วิธีการเรียนรู้ที่เป็นภาพหรือเชิงปฏิบัติ (Hands-on Learning) การฝึกอบรมต้องเน้นให้ครูเข้าใจความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กพิการทางการเรียนรู้ รวมทั้งการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยเหลือที่สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของเด็กแต่ละคน

๒.๒ การฝึกอบรมบุคลากรในพื้นที่ที่ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ

ในพื้นที่ที่ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลเด็กพิการทางการเรียนรู้ การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลและการศึกษาที่มีคุณภาพ แม้ว่าจะมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญจำกัดอยู่ การฝึกอบรมควรออกแบบเพื่อให้บุคลากรในท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถในการดูแลเด็กพิการทางการเรียนรู้เบื้องต้น เช่น การตรวจสอบและสังเกตพฤติกรรมของเด็ก การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการช่วยเสริมทักษะ และการให้คำแนะนำและการสนับสนุนในด้านต่างๆ แก่ผู้ปกครอง การมีบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมในท้องถิ่นจะทำให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสมได้แม้ในพื้นที่ห่างไกล

๒.๓ การเพิ่มงบประมาณสำหรับการศึกษาพิเศษในโรงเรียน

การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มโอกาสให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้ งบประมาณที่เพิ่มขึ้นจะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดตั้งแผนการศึกษาพิเศษที่มีประสิทธิภาพ โดยการจัดหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กพิการทางการเรียนรู้

งบประมาณสามารถใช้ในการจ้างครูผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในด้านการศึกษาพิเศษ รวมทั้งการจัดหาอุปกรณ์ช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้การอ่านหรือการคำนวณได้ดียิ่งขึ้น หรือแม้กระทั่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกฝนทักษะการเขียนหรือการจดจำ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

๒.๔ การจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

การจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้เป็นการสนับสนุนที่สำคัญในการทำให้เด็กเหล่านี้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีไม่เพียงแต่ช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น แต่ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนของครู ทำให้การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปได้ง่ายขึ้น

การเพิ่มทรัพยากรและการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้ การฝึกอบรมครูและบุคลากรในท้องถิ่นจะช่วยให้เด็กได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม และการเพิ่มงบประมาณในการศึกษาพิเศษจะทำให้โรงเรียนสามารถจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม

๓. การพัฒนาและปรับปรุงระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

การพัฒนาและปรับปรุงระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การช่วยเหลือเด็กพิการทางการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เนื่องจากเด็กพิการทางการเรียนรู้ต้องการความช่วยเหลือจากหลายภาคส่วน ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการสังคม การสร้างเครือข่ายการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างกระทรวงต่างๆ และองค์กรที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและให้การช่วยเหลือได้อย่างครบถ้วนและทันเวลา

๓.๑ ความสำคัญของการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ เป็นการสร้างเครือข่ายที่ช่วยให้ข้อมูลและทรัพยากรไหลเวียนอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้ได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นในทุกด้าน การมีเครือข่ายการทำงานที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรและภาคประชาสังคม จะช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้ได้รับการดูแลในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอน การรักษาพยาบาล หรือการดูแลสวัสดิการสังคม

๓.๒ การสร้างเครือข่ายการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

การสร้างเครือข่ายการประสานงานระหว่างหน่วยงานต้องมีการกำหนดแนวทางและขอบเขตที่ชัดเจน โดยเริ่มต้นจากการจัดทำข้อตกลงร่วม (MOU) หรือกรอบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดบทบาท หน้าที่ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในการจัดการศึกษาและการบำบัดรักษาเด็กพิการทางการเรียนรู้ หรือการทำงานร่วมกับองค์กรที่ดูแลเรื่องสวัสดิการเพื่อให้การดูแลและสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิของเด็กพิการทางการเรียนรู้มีความครบถ้วน เครือข่ายการประสานงานจะต้องมีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานเป็นประจำ เพื่ออัปเดตข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าของการดำเนินงาน และหารือถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การช่วยเหลือเด็กพิการทางการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

๓.๓ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน

การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การช่วยเหลือเด็กพิการทางการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วและตรงตามความต้องการ การสร้างฐานข้อมูลกลางหรือระบบการจัดการข้อมูลที่สามารถแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กพิการทางการเรียนรู้จะช่วยให้หน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษาของเด็ก, การรักษาพยาบาลที่เด็กได้รับ, หรือข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิที่เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ การจัดตั้งช่องทางในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร เช่น อุปกรณ์การศึกษาพิเศษ หรือบริการที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ก็เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

แก่เด็กพิการทางการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการประสานงาน เช่น ระบบการสื่อสารออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน สำหรับติดตามข้อมูลเด็กพิการทางการเรียนรู้ จะช่วยให้ข้อมูลถูกส่งต่อได้รวดเร็วและแม่นยำ

๓.๔ การฝึกอบรมและเพิ่มทักษะบุคลากรในการประสานงาน

การฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานจะช่วยให้บุคลากร เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งวิธีการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัด อบรมเกี่ยวกับการสื่อสารที่ดี การทำงานเป็นทีม และการใช้เทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนข้อมูล จะช่วยเพิ่มทักษะ ในการทำงานร่วมกันและทำให้กระบวนการประสานงานเป็นไปอย่างราบรื่น

๓.๕ การประเมินผลและปรับปรุงระบบการประสานงาน

การประเมินผลระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การประสานงาน สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง การติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินความพึงพอใจ ของผู้ที่ได้รับบริการ รวมถึงการรับฟังข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่างๆ จะช่วยให้ระบบการประสานงานมีการ พัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ในระยะยาว

๓.๖ ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการสร้างเครือข่ายการประสานงาน

การสร้างเครือข่ายการประสานงานที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถได้รับการ สนับสนุนที่ครบถ้วนและทันเวลาจากหน่วยงานต่างๆ และสามารถเข้าถึงสิทธิและบริการที่เหมาะสมได้อย่าง รวดเร็ว การลดความซ้ำซ้อนของการให้บริการและการเพิ่มความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจะช่วยลดปัญหาความ ล่าช้าหรือความผิดพลาดในการให้บริการแก่เด็กพิการทางการเรียนรู้

การพัฒนาและปรับปรุงระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้เด็ก พิการทางการเรียนรู้ได้รับการช่วยเหลือที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายการประสานงานที่ดี ระหว่างกระทรวงและองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลและทรัพยากร จะช่วยให้การดูแลเด็กพิการ ทางการเรียนรู้สามารถทำได้อย่างครบถ้วนและตรงจุดในทุกด้าน ทั้งการศึกษา การรักษาพยาบาล และการ สนับสนุนทางสังคม

๔. การสนับสนุนทางการเงิน

การสนับสนุนทางการเงินสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้ถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้เด็กกลุ่มนี้ สามารถเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสมและพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นคือการที่ ครอบครัวที่มีรายได้น้อยอาจไม่สามารถจัดหาทรัพยากรหรือค่าใช้จ่ายในการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการทางการ เรียนรู้ได้ การเพิ่มทุนการศึกษาและสิทธิพิเศษในการเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษจึงเป็นวิธีการที่สามารถช่วย บรรเทาปัญหาดังกล่าว และเปิดโอกาสให้เด็กพิการทางการเรียนรู้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

๔.๑ การเพิ่มทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการศึกษาพิเศษ

ทุนการศึกษาสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้จะช่วยให้เด็กสามารถเข้าถึงโปรแกรมการศึกษาที่ออกแบบมาเพื่อรองรับความต้องการที่เฉพาะเจาะจง เช่น การสอนในรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน เช่น การใช้เทคโนโลยีช่วยเสริมการเรียนรู้หรือการเรียนรู้แบบตัวต่อตัวกับครูพิเศษ การให้ทุนการศึกษาจะช่วยลดภาระทางการเงินของครอบครัว โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีรายได้น้อยและมีข้อจำกัดในเรื่องของการจัดการกับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

๔.๒ สิทธิพิเศษในการเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษ

สิทธิพิเศษในการเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษหมายถึงการให้บริการการศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กพิการทางการเรียนรู้โดยไม่ต้องจ่ายค่าบริการหรือมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าปกติ ตัวอย่างเช่น การเรียนในโรงเรียนที่มีโปรแกรมพิเศษสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้ หรือการจัดหาครูพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังอาจรวมถึงการให้บริการเพิ่มเติม เช่น การใช้เครื่องมือหรือซอฟต์แวร์การศึกษาที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการเรียนรู้

๔.๓ ความสำคัญของการสนับสนุนทางการเงิน

การสนับสนุนทางการเงินเป็นการลดช่องว่างของโอกาสในการศึกษาเด็กพิการทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้น้อย การมีทุนการศึกษาหรือสิทธิพิเศษในการเข้าถึงบริการจะช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและพัฒนาไปตามศักยภาพของตนเองได้

- **การลดภาระทางการเงิน:** ครอบครัวที่มีรายได้น้อยมักจะเผชิญกับความท้าทายในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการศึกษาศูนย์พิการทางการเรียนรู้ การให้ทุนการศึกษาจะช่วยลดภาระดังกล่าวและช่วยให้เด็กสามารถเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย
- **การสร้างความเท่าเทียมในการศึกษา:** การให้ทุนการศึกษาและสิทธิพิเศษในการเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษจะช่วยสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงโอกาสการศึกษา ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาระหว่างเด็กที่พิการและเด็กทั่วไป

๔.๔ ผลกระทบที่เกิดจากการสนับสนุนทางการเงิน

เมื่อเด็กพิการทางการเรียนรู้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเหมาะสม จะสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทักษะและความสามารถในการหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในสังคม รวมถึงการสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเองและการเติบโตในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเงินจะช่วยให้เด็กพิการสามารถเรียนรู้ทักษะที่จำเป็น เช่น การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ทำให้พวกเขามีโอกาสในการใช้ชีวิตที่มีความสุขและมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่

๔.๕ แนวทางในการสนับสนุนทางการเงินที่ยั่งยืน

การสนับสนุนทางการเงินควรเป็นการสนับสนุนที่ยั่งยืนและครอบคลุมการศึกษาของเด็กพิการทางการเรียนรู้ในระยะยาว การจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐควรมีความมั่นคงและโปร่งใส เพื่อให้การสนับสนุนนี้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การให้การสนับสนุนจากภาคเอกชนและองค์กรต่างๆ ก็มีความสำคัญในการเพิ่มโอกาสให้เด็กพิการทางการเรียนรู้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม

การเพิ่มทุนการศึกษาหรือสิทธิพิเศษในการเข้าถึงบริการการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญในการช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสมและช่วยให้ครอบครัวที่มีรายได้น้อยสามารถดูแลและส่งเสริมการศึกษาให้กับเด็กได้ การสนับสนุนทางการเงินนี้จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและเปิดโอกาสให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถพัฒนาไปตามศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่และสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมในด้านการศึกษา

๕. การใช้เทคโนโลยีในการช่วยเหลือการเรียนรู้

การใช้เทคโนโลยีในการช่วยเหลือการเรียนรู้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนเด็กพิการทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีได้กลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้ การนำเทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมมาใช้ในการศึกษาเด็กพิการทางการเรียนรู้ เช่น โปรแกรมอ่านออกเสียง หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยในการฝึกฝนทักษะการอ่านและการคำนวณ สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะที่จำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของพวกเขา

๕.๑ การใช้โปรแกรมอ่านออกเสียง

โปรแกรมอ่านออกเสียง (Text-to-Speech) เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะเด็กที่มีความยากลำบากในการอ่านหรือการแยกแยะคำ โปรแกรมเหล่านี้สามารถช่วยให้เด็กฟังเนื้อหาหรือข้อความที่ต้องการเรียนรู้แทนการอ่านเอง ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- **ประโยชน์:** โปรแกรมอ่านออกเสียงช่วยให้เด็กสามารถรับข้อมูลจากตำราเรียนหรือสื่อการศึกษาอื่นๆ ได้โดยไม่ต้องอ่านเอง ซึ่งเป็นการลดอุปสรรคในการอ่านสำหรับเด็กพิการทางการเรียนรู้ เช่น เด็กที่มีภาวะดิสเล็กเซีย (Dyslexia) หรือเด็กที่มีปัญหาในการรับรู้คำหรือสัญลักษณ์ต่างๆ
- **ตัวอย่างโปรแกรม:** โปรแกรมอ่านออกเสียงที่สามารถใช้ได้ เช่น *Natural Reader* หรือ *Kurzweil ๓๐๐๐* ซึ่งมีฟังก์ชันการอ่านให้เด็กฟังในรูปแบบเสียงที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังสามารถปรับเปลี่ยนเสียงตามความชอบของเด็กได้อีกด้วย

๕.๒ การใช้แอปพลิเคชันฝึกทักษะการอ่าน

แอปพลิเคชันสำหรับการฝึกทักษะการอ่านมีความสำคัญในการช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านให้กับเด็กพิการทางการเรียนรู้ แอปพลิเคชันเหล่านี้มีฟังก์ชันต่างๆ ที่สามารถช่วยให้เด็กฝึกฝนการอ่านได้ง่ายๆ ไปจนถึงคำที่ยากขึ้น รวมถึงการฝึกการออกเสียงหรือการจับคู่คำกับภาพ

- **ประโยชน์:** แอปพลิเคชันช่วยให้เด็กฝึกอ่านได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระเบียบ โดยที่สามารถเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง โดยไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับความเร็วหรือการเรียนรู้แบบกลุ่มในห้องเรียน
- **ตัวอย่างแอปพลิเคชัน:** แอปพลิเคชัน *Epic!* หรือ *Reading Rockets* ซึ่งออกแบบมาเพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะมีการใช้ภาพ เสียง และคำในรูปแบบที่ช่วยให้เด็กเข้าใจได้ง่าย

๕.๓ การใช้แอปพลิเคชันฝึกทักษะการคำนวณ

นอกจากการใช้เทคโนโลยีในด้านการอ่านแล้ว การใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยในการฝึกทักษะการคำนวณก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กพิการทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาด้านการคำนวณ เช่น เด็กที่มีความยากลำบากในการเข้าใจหลักการคำนวณหรือตัวเลขต่างๆ

- **ประโยชน์:** แอปพลิเคชันที่ใช้ในการฝึกทักษะคำนวณจะช่วยให้เด็กมีการฝึกฝนได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้เด็กสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น และสามารถฝึกทักษะได้ตลอดเวลา
- **ตัวอย่างแอปพลิเคชัน:** แอปพลิเคชัน *Prodigy Math Game* หรือ *Khan Academy* ซึ่งช่วยให้เด็กฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูงได้อย่างสนุกสนานผ่านเกมและกิจกรรมที่ออกแบบมาสำหรับเด็ก

๕.๔ การใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการการเรียนรู้

เทคโนโลยีไม่เพียงแต่ช่วยในด้านการอ่านและการคำนวณเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถจัดการการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่ช่วยในการติดตามการเรียนรู้ของเด็ก

- **ประโยชน์:** การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์สามารถช่วยให้ครูและผู้ปกครองติดตามความคืบหน้าของการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ในเวลาที่เหมาะสมและตามจังหวะของตนเองได้
- **ตัวอย่างแพลตฟอร์มการเรียนรู้:** *Google Classroom* หรือ *Seesaw* ซึ่งช่วยให้ครูสามารถอัปโหลดสื่อการเรียนการสอนต่างๆ และติดตามความคืบหน้าของเด็กได้อย่างสะดวกสบาย

๕.๕ การเสริมทักษะทางสังคมผ่านเทคโนโลยี

เทคโนโลยียังช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้ เช่น การใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้การทำงานร่วมกันหรือการเล่นกับเพื่อนๆ ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับเด็กพิการทางการเรียนรู้ในด้านการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม

- **ประโยชน์:** การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาทักษะทางสังคมจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันหรือการเล่นกับเพื่อนในสภาพแวดล้อมที่เป็นกันเอง ทำให้เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์และเพิ่มความมั่นใจในการสื่อสารกับคนอื่น
- **ตัวอย่างแอปพลิเคชัน:** *ClassDojo* หรือ *Toca Boca* ซึ่งช่วยให้เด็กเรียนรู้การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและไม่กดดัน

การใช้เทคโนโลยีในการช่วยเหลือการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพสูงในการสนับสนุนการศึกษาของเด็กพิการทางการเรียนรู้ โดยการใช้โปรแกรมอ่านออกเสียง แอปพลิเคชันฝึกทักษะการอ่านและการคำนวณ รวมถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ สามารถช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กพิการทางการเรียนรู้และช่วยให้พวกเขามีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการของเด็กพิการทางการเรียนรู้ในประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ ทั้งในเรื่องของการขาดแคลนทรัพยากร ขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิ และปัญหาการเข้าถึงบริการที่ไม่เท่าเทียมกันในแต่ละพื้นที่ การปรับปรุงระบบการให้บริการ การเพิ่มความรู้เกี่ยวกับสิทธิ และการพัฒนาเครือข่ายการช่วยเหลือจะช่วยให้เด็กพิการทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมได้มากขึ้น

ปัญหาการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในประเทศไทย

๑. ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

- หลายครอบครัวและผู้ปกครองในประเทศไทยยังขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เช่น สิทธิในการเข้ารับการศึกษาพิเศษ, สิทธิในการได้รับการสนับสนุนจากรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่
- นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้บางคนไม่ได้รับการตรวจสอบหรือวินิจฉัยภายในระยะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากโรงเรียนหรือการขาดการรับรู้จากผู้ปกครอง

๒. การขาดแคลนทรัพยากรและการสนับสนุนจากรัฐ

- แม้ว่ารัฐบาลไทยมีนโยบายในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แต่การเข้าถึงทรัพยากรเหล่านี้ยังคงค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือชนบท โรงเรียนที่อยู่ใน

พื้นที่เหล่านี้นักขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ รวมถึงขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการสอนที่เหมาะสม

- การขาดแคลนบริการทางการแพทย์และจิตวิทยาการศึกษาที่จะช่วยประเมินและให้คำแนะนำในการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

๓. ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงบริการ

- เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้บางรายไม่ได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมในโรงเรียนปกติ โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ไม่ได้มีการจัดตั้งโปรแกรมการศึกษาพิเศษที่เพียงพอ
- การเข้าถึงบริการด้านการบำบัดหรือการศึกษาพิเศษอาจมีความล่าช้าเนื่องจากการขาดแคลนบุคลากรหรือการขาดข้อมูลในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ

แนวทางในการช่วยให้สามารถเข้าถึงสิทธิได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

๑. การเสริมสร้างความรู้และการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

- การจัดโครงการอบรมและประชาสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนเข้าใจสิทธิและบริการที่สามารถเข้าถึงได้ เช่น การเข้ารับการศึกษาพิเศษหรือการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ
- การพัฒนาสื่อออนไลน์และแคมเปญที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบและวินิจฉัยความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการได้ง่ายขึ้น

๒. การเพิ่มทรัพยากรและการฝึกอบรมครูผู้สอน

- การเพิ่มงบประมาณและทรัพยากรสำหรับการศึกษาพิเศษในโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ชนบท เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสมได้
- การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้

๓. การพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ

- การประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐบาล เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้บริการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง
- การพัฒนาเครือข่ายสนับสนุนในชุมชน เช่น การสร้างร่วมมือระหว่างโรงเรียน องค์กรภาคีรัฐและภาคเอกชน เพื่อให้บริการและการช่วยเหลือเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๔. การพัฒนาระบบการตรวจสอบและประเมินผล

- การพัฒนาและปรับปรุงระบบการตรวจสอบและประเมินผลการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะในขั้นตอนของการวินิจฉัย ซึ่งควรให้ความสำคัญในการตรวจสอบตั้งแต่เด็กมีอายุน้อย เพื่อให้สามารถวางแผนการช่วยเหลือได้ตั้งแต่นั้น
- การพัฒนาเครื่องมือในการประเมินความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีความแม่นยำและเหมาะสมกับบริบทในประเทศไทย

๕. การสนับสนุนทางการเงินและทุนการศึกษา

- การสนับสนุนทางการเงินหรือทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะจากภาครัฐหรือองค์กรต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวสามารถจ่ายค่าใช้จ่ายในการศึกษาได้
- การให้สิทธิพิเศษในการเข้าถึงทุนการศึกษาและการสนับสนุนจากรัฐสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

การที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในประเทศไทยไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยการเพิ่มความรู้และการสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน การพัฒนาและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น เช่น ครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ การฝึกอบรมและการเสริมสร้างความรู้ด้าน สิทธิ และการพัฒนาเครือข่ายการสนับสนุนระหว่างหน่วยงานต่างๆ จะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถเข้าถึงสิทธิและโอกาสทางการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม.

บรรณานุกรม

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๕). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓.
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. (๒๕๖๖). ๙ ข้อคิดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต: จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอนหลักคิดและแนวทางการดำเนินนโยบายสาธารณะที่ควรเป็น เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย ตั้งแต่เกิดจนตาย. จาก <https://www.pier.or.th/abridged/๒๐๒๓/๒๓/#labor> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
- องค์การสหประชาชาติ. (๒๕๖๔). รายงานการพัฒนาคน (Human Development Report).
- ธนาคารโลก. (๒๕๖๓). รายงานความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศไทย.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๔). แนวทางการพัฒนาระบบบำนาญสำหรับผู้สูงอายุไทย.
- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (๒๕๖๕). การศึกษาช่องว่างระบบสวัสดิการสังคมในประเทศไทย.
- สมชัย จิตสุชน. (๒๕๖๐). ระบบสวัสดิการสังคมถ้วนหน้า: สิ่งที่คนไทยพึงได้รับ. จาก <https://tdri.or.th/๒๐๑๒/๑๒/social-security/> สืบค้น ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
- Cunha, F., Heckman, J. J., & Schennach, S. M. (๒๐๑๐). Estimating the technology of cognitive and noncognitive skill formation. *Econometrica*, ๗๘(๓), ๘๘๓-๙๓๑.
- Dasgupta, P. (๒๐๒๑). The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review. Hm Treasury.
- De Neve, J.-E., & Powdthavee, N. (๒๐๑๖). Income Inequality Makes Whole Countries Less Happy. *Harvard Business Review Digital Articles*.
- Heckman, J. J., & Mosso, S. (๒๐๑๔). The economics of human development and social mobility. *Annu. Rev. Econ.*, ๖(๑), ๖๘๙-๗๓๓.
- Kilenthong, W. T., Boonsanong, K., Duangchaiyoosook, S., Jantorn, W., & Khruapradit, V. (๒๐๒๓). A Randomized Evaluation of an On-Site Training for Kindergarten Teachers in Rural Thailand. Working Paper.
- Lathapipat, D., Wasi, N., Udomkiattikul, N., & Chenphuengpaw, J. (๒๐๒๓). พลวัตและความท้าทายของตลาดแรงงานไทย (aBRIDGEd No. ๒๐/๒๐๒๓). Puey Ungphakorn Institute for Economic Research.
- Suwanrada, W. (๒๐๒๓). การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดียามชราภาพ โดยเน้นผู้สูงวัยเป็นศูนย์กลาง (aBRIDGEd No. ๒๑/๒๐๒๓). Puey Ungphakorn Institute for Economic Research.

- Suwanrada, W., Pothisiri, W., Chimmamee, M., Buathong, T., & Bangkaew, B. (๒๐๒๒). การทบทวน
สังเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- United Nations. (๒๐๒๓). Inclusive Wealth Report ๒๐๒๓: Measuring Sustainability and Equity.
- Wasi, N., Devahastin Na Ayudhya, C., Treeratpituk, P., & Nittayo, C. (๒๐๒๑). Understanding a Less
Developed Labor Market through the Lens of Social Security Data (Discussion Paper
No. ๑๔๗). Puey Ungphakorn Institute for Economic Research.
- Witvorapong, N. (๒๐๑๘). Healthy behaviours and productive activities among Thai older adults:
A repeated cross-sectional analysis. Social Science & Medicine, ๒๑๓, ๑๒-๑๙.
- Witvorapong, N. (๒๐๒๑). ความคาดหวังต่อความยืนยาวของชีวิต ความกังวลต่อความตาย และพฤติกรรมของ
ผู้บริโภครุ่น: กรณีศึกษาพื้นที่กรุงเทพมหานคร.
- Witvorapong, N., Yoon, Y., & Pothisiri, W. (๒๐๒๒). Do expectations for post-retirement family and
government support crowd out pre-retirement savings? Insights from the working-age
population in Thailand. Journal of Pension Economics & Finance, ๒๑(๒), ๒๑๘-๒๓๖.
- Xue, Q., & Witvorapong, N. (๒๐๒๒). Effects of Socioeconomic Status on Aging People's Health in
China. Journal of Family and Economic Issues, ๔๓(๓), ๔๗๖-๔๘๘.

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5

เลขที่ 36/2 หมู่ 9 ตำบลโคกสูง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

โทรศัพท์ : 0 4342 1249

E- mail : tpso-5@m-society.go.th

Website : <http://tpso-5.m-society.go.th>

Facebook : สบง สสว ห้า

Fanpage : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5 จังหวัดขอนแก่น

